

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Marcu xcweenta Jesucristu

Baluu'yi Jwahn nin ruro'bañihsa

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Squii' guza'loh dxyi'dxyi cuubi nin naa xcweenta Jesucristu, Llii'n Dxiohs. ²Baca'h guehtu Isaías squii':

Bwa'ha —rahbi Dxiohs loh Llii'n Ñi'h— zixe'hla'hn mwergaloh nin guiñi' xchi'dxyi'hn, la'h ba guzee ñiidxiuu tin guunn za'ca ba xneziuh lu'h.

³Ziuu' ba tuhbi lahta loh dahan desiertu, ya jweersi roo' za'bi rsiaa'ha guiñi' ba rsiaa'ha loh ra' bwiinn:

“Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, gulgui'hnn derehchun.”

⁴Pwihsi bi' Jwahn tin baro'bañihsa ba la'h ra' bwiinn nez loh dahan desiertu, ya rahbi Jwahn: —Gulgasaguu'dzi sto' tu nee cun chioobaañihsa za tu, tin zi'chi gusia'piti Dxiohs xtuhlda tu.

⁵Ya la'h ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn cun garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Judea biria'h ra' ba tin zeegaca'dxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Jwahn, ya cun neezaa baxo'baduhlda

ra' ba garaa xtuhlda ra' ba, chi'chi baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba loh gui'w Jordahn. ⁶Nin guhca xahba Jwahn naa dxihdxi camehyu, neezaa biyi'bi du'h tuhbi du'hdxihdxi la'n tihxi Jwahn, ya nin gudahw Jwahn guhca bwi'tsisuu cun dzihn la'n dahan, ⁷neezaa rahbi Jwahn loh ra' bwiinn:

—Di'tsihn zi' stuhbi bwiinn nin lasahcaru loon; ayi lasahca'hn loh bwiinn nin dxi' chi, hasta gaca'hn mooza nin cwe'he tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn. ⁸Na'h ruro'bañi'sahn la'h tu cun ñihsa, per la'h ba cu'tii ba Spíritu Saantu la'n lasto' tu.

Jwahn baro'bañihsa la'h Jesuhs

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹La'n dxyih chigah ra' badzihn Jesuhs ze' Ñi'h nez guihdxyi Nazaret distrihtu xteenn guihdxyi Galilea, ya baro'bañihsa Jwahn la'h Ñi'h loh gui'w Jordahn, ¹⁰ya loh nin baria'h Jesuhs loh ñihsa, bwa'ha Ñi'h billaala dxibaa' chi'chi biehta Spíritu Saantu yihca Jesuhs zigazi tuhbi palohmwi'hn. ¹¹Hohr chi gahca bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha guiñi' Dxiohs nez dxibaa' rahbi Ñi'h:

—Yi'h naa lu'h Llii'nahn nin nadzii'hihn, nee riahxi duuxa'hn pur yi'h.

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹²Ya seguihdu gahca gwaneé Spíritu Saantu la'h Jesuhs loh tuhbi dahan desierto, ¹³ya guyuu' Ñi'h nez chi chwa'ha dxyih chwa'ha gue'la nez lahda ra' maan duuxa, ya gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs tin ayi ñuzo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin chin guya'loh bwi'hnnee bwiinndxaaba la'h Ñi'h zi'chi, chi'chi badzihn ra' aanjla ra' tin gwaneé ra' ba xlimentu Jesuhs.

Jesuhs guzo'baloh cayuhnn xtsi'n Xtaada Ñi'h guihdxyi Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴Yaque guya'loh basie'w ra' ba la'h Jwahn nin ruro'bañihsa la'n latsidxi'ba, chi'chi zee Jesuhs nez guihdxyi Galilea ya ri'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi guelrnabwa' xteenn Dxiohs, ¹⁵rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn:

—La'h dxyih nin baca'hbwa' Dxiohs badzihn, pronta guinabwa' Ñi'h, ni'chin gulgasaguu'dzi sto' tu pur xtuhlda tu, ya gulchechiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin guta'h la'h tu loh duhlda.

Jesuhs guidhxyi la'h ra' tahpa bwiinn tin gaca ra' ba xpwiinn Ñi'h

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶Ya guyuu' tuhbi dxyih zeezah Jesuhs rwa' ñisado' xteenn Galilea ya ri'chi bwa'ha Ñi'h chiohpa

bwiinn rigala'h ra' ba dxihxi bwehlda loh ñihsa; tuhbi ba laa Simohn ya stuhbi ba naa bwihtsi ba nin laa Andrehs, ¹⁷chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gultaa'na'hla na'h, tin desde nnahdxyih cwiidxi tu bwiinn ra' xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs xlawaa'ha riate'he tu bwehlda.

¹⁸Hohrchi gahca basia'han ra' ba xchihxi bwehlda ra' ba ya chi'chi zeeneé ra' ba la'h Jesuhs. ¹⁹Ya mas delaanta ru bwa'ha Jesuhs la'h Jacobo cun la'h Jwahn llii'n Zebedeu, rii ra' ba cwee' laancha ra' ba cagadxihba ra' ba dxihxi bwehlda, ²⁰ya guidhxyi Jesuhs la'h ra' ba tin chena'hla ra' ba la'h Ñi'h, ya basia'han ra' ba Zebedeu xtaada ra' ba hasta zuu xlaancha ba cun xmooza ba, ya chi'chiyi zeeneé Jacobo cun Jwahn la'h Jesuhs.

Xcweenta tuhbi ndxi'hw nin babwe'he Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h guihdxyi Capernaum

(Lc. 4.31-37)

²¹Chin badzihnee ra' ba la'h Jesuhs guihdxyi Capernaum, chi'chi badzihn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ra', nee gwah Jesuhs la'n xquido' bi'ti'hn ra' ba tin baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn, ²²ya badxyigaa' loh ra' bwiinn chi ziga forma nin baluu'yi Ñi'h la'h ra' ba zigapa'h tuhbi bwiinn nin rnabwa', ayi ziga dxi'h ruhnn ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, ²³nee la'n guido' chi zuu tuhbi ndxi'hw nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h, ya guidxyidxiah bwiinndxaaba nin nuu sto' ndxi'hw chi rahbi ba:

²⁴—iAyy, basaa'n la'h nu ayi xi guunnee lu'h la'h nu, Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret! ¿Xixnaa ze'gañichiloh lu'h la'h nu? iNa'h nu'nbwa'n yi'h, yi'h nin naa lu'h Bwiinn Saantu nin gulu'nehza Dxiohs!

²⁵Chi'chi gudxyildxyineedxyi'dxyi Jesuhs la'h bwiinnxaaba chi rahbi Ñi'h:

—iBata'w rwaal' lu'h tin baria'h sto' bwiinn ca!

²⁶Chin bihn bwiinnxaaba chi dxyi'dxyi ra' rii', gudxiindxiah bwiinnxaaba chi la'h ndxi'hw chi, chi'chi gudidxyidxiah bwiinnxaaba chi chin baria'h ba sto' bwiinn chi, ²⁷ya garaa ra' ba badxyigaa' loh ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Xi ni'ca ra'? iPwehda nacuubi ra' dxyi'dxyi ra' rii' nin ruluu'yi ba, ya hasta bwiinnxaaba ra' ruzo'badxiahga xchi'dxyi ba!

²⁸Ya lwehgu bidi'chi dxyi'dxyi xcweenta nin bwi'hnn Jesuhs loh garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' xteenn distrihtu Galilea.

Basiaca Jesuhs la'h xnaanswehgra Simohn Pehdru

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹Chin baria'h Jesuhs la'n guido' bi'ti'hn chi, chi'chi zenee Ñi'h Jacobo cun Jwahn cun snuhn ra' xpwiinn Ñi'h yihdzi Simohn cun Andrehs, ³⁰ya xnaanswehgra Simohn jweertaroo' nuu ba lli'a'h, ya chin badzihn Jesuhs chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h nuu naani'hn chi lli'a'h, ³¹chi'chi gyyuu'tii Ñi'h hasta na' ba, ya guna'zu Ñi'h naa ba tin gutestii Ñi'h la'h ba, ya hohra chi gahca baria'h lli'a'h chi tihxi

naani'hn chi, chi'chi gwastii ba tin bwi'hnncha'yi ba nin gudahw ra' ba.

Basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³²Ya hohra nin zohbaya'zi gubihdxyi, para cwih gue'la la hohra chi gwanee ra' bwiinn guihdxyi garaa ra' bwiinn nin rahcallu'hu cun nin nuu ra' bwiinnxaaba sto' ra' Ñi'h, ³³ya badiaa'ha gaduhbi guihdxyi ra' ba rwaal' yuu' hasta nuu Jesuhs, ³⁴ya basiaca Jesuhs garaaloh gueldxyihdxyi nin rahca ra' ziahan bwiinn, ya laasii nu'nbwa' ra' bwiinnxaaba ra' chi chyu naa Jesuhs, ni'chin nin ayi basaa'n Ñi'h ñi'ni' ra' bwiinnxaaba chi chyu naa Ñi'h.

Jesuhs baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵Ya chin barah gue'la, rsiiyido' run biria'h Jesuhs guihdxyi chi tin gwah Ñi'h tuhbi lahta hasta ayi chyu bwiinn nuu' tin gudihdxi-gunaaba Ñi'h la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h. ³⁶Ya seguihdu Simohn cun snuhn ra' xpwiinn Ñi'h bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h, ³⁷ya chin badxeela ra' ba la'h Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h: —Ziahan ra' bwiinn xclaa'dzi gwa'ha yi'h.

³⁸Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Gulchoo'ho guihdxyi ra' nin ria'han ra' gahxu tin nahpa gulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi tin ni'chin gulu'nehza Dxiohs na'h loh guidxyiyuh.

³⁹Ya zi'chi guca'nzaa Jesuhs gaduhbi nehza gui'hdxyi Galilea tin baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn ra' xteenn ra' gui'hdxyi ra' nin rnabwa' gui'hdxyi Galilea, neezaa babwe'he Ñi'h bwiinn'ndaaba ra' sto' ra' nuu ra' bwiinn.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ñi'h

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰Ya tuhbi dxyih, gwah tuhbi ndxi'hw nin rahchyi guii'dxiu gaduhbitii' tihxi ñi'h loh Jesuhs, tin bazu'nllihbi ba nez loh Jesuhs ya chi'chi guñi'nalaasa ba loh Ñi'h rahbi ba:

—Na'h na'n'nahn zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h sidela zizi'guelhda lu'h —rahbi ndxi'hw chi.

⁴¹Ya balahsasto' Jesuhs la'h ndxi'hw chi, chi'chi basaga'h Ñi'h naa Ñi'h tin cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi ba chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn chi:

—Xclaa'dzihn gusia'cahn yi'h; la'lu'h biaca.

⁴²Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h zi'chi lwehgu si guñichiloh gueldxyihdxyi chi tihxi ndxi'hw chi, ⁴³ya gunabwa' Jesuhs loh ba ayi xi guuyitii' ba loh ra' bwiinn nin basiaca Ñi'h la'h ba, ⁴⁴chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—Sola chee lu'h loh bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, ya chin cha'loh gwa'ha ba tihxi lu'h, badi'hi tuhbi guelrgaa'da ziga rnabwa' xlehyi Moisehs tin gacabwa' ra' bwiinn la'lu'h biaca.

⁴⁵Per la'h ndxi'hw chi ayi gudxihpa sto' ba, mahzi ru bati'chi

ba dxyi'dxyi xcweenta nin basiaca Jesuhs la'h ba. Ni'chin nin bia'han Jesuhs loh dahan laasii ayi ñahca ñiu'garii Ñi'h labwenutii', laasii ñuta'wnaa ra' bwiinn la'h Ñi'h bwiinn garaa nehza nin zeegui'ha la'h Ñi'h.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2 Chin gudii'dxi paaldaa dxyih, gubia'garii Jesuhs stuhbi loh gui'hdxyi Capernaum, ya bihn ra' bwiinn zuu Jesuhs la'n tuhbi yuu', ²ya badiaa'ha ra' ziahan bwiinn ri'chi, ya hasta ayi ru nuu ñadzihn ra' ba rwa' pweerta xteenn yuu' chi, ya la'h Jesuhs cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba, ³ya hohra pa'h chi badzihnee ra' tahpa bwiinn la'h stuhbi bwiinn na' bwiinn chi loh tuhbi lu'hn, ayi nuu ñiñi'bi ba, ⁴ya ndxi'hw ra' chi guclaa'dzi ra' ba ñiu'tii ra' ba hasta zuu Jesuhs, per ayi bidxeela ra' ba canehz ñiu'tiinee ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi laasii ziahan bwiinn rii ri'chi, ni'chin mejor gucah ra' ba yihca yuu', chi'chi baxaala ra' ba yihca yuu' hasta batehta ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi cun xlu'hn ba hasta nez loh Jesuhs, ⁵ya chin bwa'ha Jesuhs nin bwi'hnn ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin rahcallu'hu chi:

—Llii'nahn, la'h xtuhlda ra' lu'h basia'pitiilahn.

⁶Ri'chi zohba ra' paaldaa ra' mweshu nin ruluu'yi lehyi, ya bwi'hnn ra' ba lligaaba: ⁷“¿Xixnaa

rñi' ndxi'hw ca zi'ca? iCañi'yah ba la'h Dxiohs chin rñi' ba squii'! i'Tuhbidxi'h Dxiohs rusia'pitii duhlda!" ⁸Ya la'h Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa' xi lligaaba riiyuhnn ra' ba chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Cayahca naxihn yihca tu cun lligaaba nin riiyuhnn tu na'h cañi'yaan la'h Dxiohs. ⁹Cuun nin ayi guinagahn ga'pihn loh ndxi'hw rii': "La'xtuhlda lu'h basia'pitii Dxiohs", laasii ayi nin tuhbi nin gwa'ha gu rahca'hn, per sidela ga'pihn: "Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa", zahca gwa'ha tu gu biaca bi o ayi biaca bi. ¹⁰Yannah tin gacabwa' tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nee na'pahn guelrnabwa' loh guidxyiyuh tin gusia'pitiin gallee xtuhlda tu, ni'chin cañi'n loh bwiinn rahcallu'hu rii', ¹¹rñi'n: "Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa yihdzi lu'h."

¹²Ya hohra chi gahca gwastii ndxi'hw chi batiaa'ha ba xlu'hn ba ya nez delaanta loh gallee ra' bwiinn nin rii ri'chi, ya bare'h ba la'n yuu' chi, chi'chi badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn cun neezaa badi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs, rahbi ra' ba:

—iBayinnahsihn bidia'han nu'h tuhbi dzi'n roo'!

Jesuhs gudihdxyi la'h Levih

¹³Ya seguihdu gwah Jesuhs rwaa' laguhn xteenn Galilea stuhbi, ya ri'chi badiia'ha ziahan bwiinn, ya baluu'yi Jesuhs la'h ra' ba, ¹⁴ya ri'chi biria'h Ñi'h tin zee Ñi'h stuhbi nehza, ya loh nin gudii'dxi Jesuhs gahxu cwee' tuhbi caseta xteenn

impweestu bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn nin laa Levih nin rsadxihlli impweestu, llii'n Alfeu; zohba ba loh tuhbi yagaxiyyi, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gudaa'na'hla na'h.

Lwehgu si gwasu'nchii Levih ya zeenee ba la'h Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xinaa rahwnee Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁵Ya tuhbi dxyih, gwanee Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h rwaa' yihdzi Levih laasii baguhn ba gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw rwaa' yihdzi ba, ya neezaa ziahan ra' nin rusadxihlli impwestu para Roma cun snuhn ra' bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi guehtu Moisehs zohba ra' ba loh mweella cun Jesuhs tuhsi juunta cun garaa xpwiinn Ñi'h, ziahan za naa xpwiinn Ñi'h, ¹⁶ya chin bwa'ha ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn fariseu ra' cayahwnee Jesuhs la'h ra' bwiinn chi, chi'chi rahbi ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—¿Xixnaa rahwnee xmwehsu tu la'h ra' bwiinn nin rusadxihlli impwestu cun bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi Moisehs?

¹⁷Chin bihn Jesuhs xi guñi' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi xchi'hn ra' ba dutohra, mejor chee dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn; na'h ayi ze'ldatiidxyidxi'hn la'h ra' bwiinn za'ca sino que ze'ldahn tin cwiiidxyihn la'h ra' bwiinn nin nuu xtuhlda ra' ñi'h.

**Jesuhs gudxixtee' xinaa ayi
rucwaa'han ra' xpwiinn Ñi'h**

¹⁸Guyuu' tuhbi dxyih cagacwaa'han ra' xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa cun xpwiinn ra' fariseu, ni'chin gwah ra' paaldaa ra' bwiinn hasta zuu Jesuhs tin rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Xpwiinn ra' Jwahn cun xpwiinn ra' fariseu ra' rucwaa'han ra' ba, ya xpwiinn ra' lu'h ñixnaa ayi rucwaa'han ra' ba?

¹⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta zahca gucwaa'han bio'za loh tuhbi saa' gaduhbi nin riinee ra' ba la'h nu'binbahyi? Zi'chilla na'h ayi nuu gucwaa'han ra' xpwiinnra'n gaduhbi nin nuuneera'n ba, ²⁰per ziuu' dxyih nin gucwaa'han ra' ba chin cwe'caa ra' ba nin bachinaa. ²¹Sidela chezahnee ra' ba xcweenta dxyi'dxyi cuubi ra' nin rulu'yi'hn la'h ra' ba tuhbi cun costumbre yu'xa ra' nin ayi gallu'yi, naa ra' ba ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn rramieenda tuhbi lahdxicuubi cun tuhbi lahdxi yu'xa, pwihsi ayi nin tuhbi bwiinn nin ruhnn zi'chi laasii lahdxicuubi chi rgo'bañuhun lahdxiyu'xa chi ya mahzi ru rga'llu ziroo' run, ²²o, neezaa naa ra' ba ziga tuhbi dxihdxi yu'xa ya guida'h vihnnu cuubi la'n dxihdxi chi ya cun bwih jweerta chi zichiezan dxihdxi yu'xa chi ya ziñichi vihnnu chi cun dxihdxi, ni'chin mejor guida'h vihnnu cuubi la'n dxihdxi cuubi.

**Batíaa'ha xpwiinn Jesuhs trihgu
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn**

Israel

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³Nee tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezahnee

Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h nez loh yuh hasta na' trihgu, ya bachywa'h ra' xpwiinn Ñi'h trihgu, chi'chi gullo'ba ra' ban tin bire'h bwiidzi'hn ra' chi gudahw ra' ban, ²⁴ya nuhn ra' bwiinn fariseu ra' nin rii nez chi bwa'ha ra' ba nin cayuhnn ra' xpwiinn Jesuhs chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Xixnaa ruhnn ra' xpwiinn lu'h nin ayi naa xnehza guunn bwiinn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?

²⁵Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nin tuhbi nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' xa bwi'hnn guehtu Davihd cun xpwiinn ba chin bichia'han ra' ba? ²⁶Pwihsi guyuu'tii Davihd la'n xquido' Dxiohs chin guhca guehtu Abiatar bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, guca'ha Davihd pahn nin nuu la'n guido' chi, nee naa ra'n ziga guhn nez loh Dxiohs ya la'h Davihd cun xpwiinn ba gudahw ra' ba pahn chi, nee zohba loh xchi'dxyi Dxiohs bixohza si gahw pahn chi.

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
²⁷—Dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn guhcan para bwiinn ra', ayi bwiinn dxi'h para dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn, ²⁸ni'chin na'h, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, hasta nee dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn na'pahn dxyi'dxyi guiñi'n cuun nin naa xnehza guunn bwiinn.

Bwiinn nin gubihdxi naa ñi'h

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

3 Chin guhca stuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel

guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi guido' bi'ti'hn, ya la'n guido' chi zohba tuhbi ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h, ²ya cayahpa dzi'tsi ra' bwiinn la'h Ñi'h gu zusiaca Jesuhs la'h bwiinn nin rahcallu'hu dxyih chi nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn laasii xclaa'dzi ra' ba chetachi ra' ba xquelchiah Ñi'h nezloh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel, ³chi'chi rahbi Jesuhs loh ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h chi:

—Gwasu'nchii, tin gudaab'iiga galaayi rii!

⁴Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn dxixi'hw chi:

—¿Cuun nin rusaa'n lehyi gaca dxyih nin razi'laa'dzi nu'h? ¿Ta dzi'n za'ca o dzi'n dxaaba? ¿Ta zalda'h nu'h bwiinn loh guelguhchi o zasa'a'n nu'h gachi ba?

Per la'h ra' bwiinn chi cun ayi guñi'tii' ra' ba, ⁵chi'chi bwa'ha nadxyi'chi Jesuhs loh ra' garaa ra' bwiinn nin rii gadiidxi Ñi'h ya guhca nalaasa sto' Ñi'h laasii bwa'ha Ñi'h ayi raa lasaa' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h chi:

—Batsi'yi naa lu'h.

Ya chin batsi'yi naa ndxi'hw chi lwehgu si biaca naa ba, ⁶ya la'h ra' bwiinn dxixi'hw ra' chi o sea bwiinn fariseu ra' biahca ra' ba tuhsi cun bwiinn ra' nin naa ra' xpartihdu Herodes tin bwi'hnn ra' ba lligaaba xa gadxiinn ra' ba la'h Jesuhs.

Basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn rwa'a' laguhn xteenn Galilea

⁷⁻⁸Ya seguihdu zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h rwa'a' laguhn

xteenn Galilea, ya zeena'hla ra' ziahan bwiinn la'h Ñi'h laasii rihnn ra' ba ruhnn Ñi'h ziahan dzi'n roo' nee xclaa'dzi ra' ba gwa'ha ra' ba dzi'n roo' ra' nin ruhn Ñi'h. Bwiinn ra' chi guhca ra' bwiinn guihdxyi Galilea cun bwiinn guihdxyi Jerusalehn cun ziahan ru ra' bwiinn guihdxyi Judea cun bwiinn guihdxyi Idumea, bwiinn stuhbi lahdu gui'w Jordahn, cun bwiinn guihdxyi Tiru cun Sidohn. ⁹⁻¹⁰Ya basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu ra', ya tantu guclaa'dzi ra' ba ñidxi' ra' ba tihxi Jesuhs tin dxiaca ra' ba ni'chin hasta baca'hnaa lasaa' ra' ba tin ñabiiga ra' ba gahxu cwee' Jesuhs, ni'chin nin rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin batsiiga ra' ba tuhbi laancha mahs balaacui'hn nez loh ñihsa tin ayi ñidxi' ru ra' bwiinn la'h Ñi'h nee ayiza xa ñute'h ra' bwiinn la'h Ñi'h, ¹¹ya guyuu' ra' paalaa' ra' bwiinn nin guyuu' ra' bwiinnndaaba sto' ra' ñi'h, ya chin zeebiiga ra' ba nezloh Jesuhs ruzu'nllihbi ra' ba nezloh Ñi'h ya jweersi roo' rbwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:

—iYi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!

¹²Per la'h Jesuhs gunabwa' Ñi'h la'h ra' bwiinnndaaba ra' chi tin ayi ñiñi' ra' ba chyuu naa Ñi'h.

Jesuhs gulii la'h ra' gadzi'h bichiohpa ra' bwiinn nin gaca ra' xpooxtla Ñi'h

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³Ya chi'chi gucah Jesuhs yihca tuhbi dahan, ya ri'chi gudihdxyi Ñi'h la'h ra' paalaa' ra' bwiinn nin rclaa'dzi Ñi'h tin gusi'dxi Ñi'h

la'h ra' ba, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Jesuhs, ¹⁴gulii Ñi'h la'h ra' gadzi'h bichiohpa ra' bwiinn nin gaca xpooxtla Ñi'h tin bwi'hnn ra' ba cumpahñu la'h Ñi'h, ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h cu'neezahn la'h tu tin chegaluu'yi tu xchi'dxyi Dxiohs garaa ra' guihdxyi.

¹⁵Nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin basiaca ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin rahcallu'hu cun nin basa'cazii ra' bwiinnndaaba basiaca ra' ba, ¹⁶ya loh gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h guhca ra' Simohn nin gule'helah Ñi'h Pehdru; ¹⁷Jacobo cun Jwahn llii'n Zebedeu, nin bire'hlah ra' ziga apodo Boanerges, ya nin zee dxyi'dxyi rii' naa llii'n du'h guzi'w; ¹⁸Andrehs, Felipe, Bartolomeh, Mateu, Tomahs, Jacobo llii'n Alfeu, Tadeu cun neezaa Simohn nin guyuu' lahda ra' cananista, ¹⁹cun Judas Iscariote, nin batoo' la'h Jesuhs loh ra' bixohza.

**Baca'hchiah ra' bwiinn,
bwiinnndaaba rahcanee la'h Jesuhs**
(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

²⁰Ya chi'chi biu'gariinee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi yuu', ya stuhbi la'ga'h badiaa'ha ziahan roo' bwiinn ri'chi, ya nin ayi nuu xa ñahwnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h. ²¹Chin bihn ra' lasaa' Jesuhs zi'chi cazahca Ñi'h, gwagui'ha ra' ba cuun Ñi'h laasii bwi'hnn ra' ba lligaaba cache'h loh xigaaba Ñi'h, ²²neezaa mwesuh ra' nin ruluu'yi lehyi nin ze' ra' guihdxyi Jerusalehn rahbi ra' ba:
—Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinnndaaba cayahcanee la'h

ndxi'hw rii' ni'chin rahca rabwe'he ba bwiinnndaaba sto' ra' bwiinn.

²³Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba tin guñi' Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:

—¿Xa guunn Belzebuu gabwe'he ba la'hgahca lasaa' bwiinnndaaba nin rnabwa' ba? ²⁴Sidela la'h tuhbi gubieerna cwachi ra' ba partihdu tin childxinee lasaa' ra' ba, pwihsi nahpa ziñichiloh guelrnabwa' chi. ²⁵Zi'chigahca za sidela la'h tuhbi famihyi bwiinn childxinee lasaa' ra' ba pwihsi la'h famihyi chi ayi chuu'hun xchih, ²⁶ya zi'chi za sidela la'h Belzebuu rabwe'he la'h ra' bwiinnndaaba, ayiza chuu xchih xquelrnabwa' ba laasii lwehgu cha'loh xquelrnabwa' ba.

²⁷'Ayi nuu chyu chu'tii yihdzi tuhbi bwiinn nin nuu ziroo' xjweersi ñi'h tin cwaan ba; sola nin guunn ba galoh guchi'bidu'h ba la'h bwiinn chi zi'chisihn zuhnn ba gahn cwaan ba xixteenn bwiinn chi.

²⁸'Gulgaca'dxiahga nin guiñi'n loh tu: nicala chyulla guiñi'yah la'h Dxiohs o chuu xtuhlda bwiinn chi, zahca gusia'pitii Ñi'h xtuhlda ba, ²⁹per sidela chyulla guiñi'yah la'h Spíritu Saantu Dxiohs zahca ba tuhbi bwiinn duhlda duxa ya nin ayi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda bwiinn chi. ³⁰Squii' guñi' Jesuhs laasii rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi cayahcanee bwiinnndaaba la'h Ñi'h.

Xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹⁻³²Ya xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h badzihn ra' ba hasta cagaluu'yi Ñi'h, per ayi guhca ñabiiga ra' ba hasta zuu Ñi'h laasii

dxibi ziahan ra' bwiinn rii ri'chi, ni'chin guyu' nin badi'hi rsohn la'h ra' bwiinn nin zohba gadiidxi cwee' Jesuhs rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Xmah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi jwehra xclaa'dzi ra' ba guini' ra' ba loh lu'h.

³³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:

—¿Cuun nin naa xmaa'hn cun bwi'tsi ra'n?

³⁴Chi'chi bwa'ha dzi'tsi Ñi'h loh ra' garaa ra' bwiinn nin zohba gadiidxi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h:

—Rii la'h ra' nin naa ra' ziga xmaa'hn cun ziga bwi'tsi ra'n rii',

³⁵pwihsi chyu chi'h zi bwiinn nin guunn nin xclaa'dzi Dxiohs gaca, ni'chi naa ziga bwi'tsihn, bizaa'nahn, cun xmaa'hn.

Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih

(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

4 Stuhbi bweelta guzo'baloh cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn rwa' laguhn xteenn Galilea, ya badiaa'ha ziahan bwiinn ri'chi, ni'chin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha nin zuu rwa' laguhn chi tin gwabiigan loh ñihsa, ya rwa' laguhn chi badiaa'ha ra' ba tin baca'dxiahga ra' ba nin guñi' Ñi'h loh ra' ba hasta la'n laancha nin zohba Ñi'h, ²ya bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h ziahan ra' dxyi'dxyi loh ra' ba per cweenta ra' zi, ya loh cayuu'yidxyi'dxyinee Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:

³—Gulgaca'dxiahga: tuhbi ndxi'hw biria'h ba zeetachi ba biñih, ⁴ya gaduhbi zeezah ba biaaba nuhnan loh nezuyh, ya gadahw ra'

maani'hn ra'n, ⁵ya snuhsnan biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh, ya chin gutahnan, ⁶lwehgu gahca bacwihdzi gubihdxyi la'han laasii ayi guyu' xtulbaa'han gueeta loh yuh ni'chin gubihdzin, ⁷ya snuhsnan biaaba la'n dulbaa' xteenn yaguihchi ra', ya chin guroo'ru yaguihchi ra' chi bwi'hnn bacaalan ni'chin ayi xi li'hn badi'hi bwii'dzi biñih chi, ⁸ya snuhsnan biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi guroo' gucah tuhbin ziga treinta lloobwi'hn tihxin ya stuhbin nalayila gucah llooba tihxi ñihza xteenn tuhbigah lloobwi'hn nin gurih loh yuh, ya stuhbin gucah ziahan llooba tihxi tuhbigah ñihza nin naa tuhbi llooba biñih chi.

⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Sidela riiu' tu ria'zi tu dxyi'dxyi ra' rii', gulgaca'dxiahgan.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xquelrwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' Xpwiinn Ñi'h

¹⁰Ya chin badi'chi ra' nuhn bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi gwabiiga gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h cun spaaladaa ra' bwiinn nin zena'hla la'h Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h xi zee loh dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Ñi'h, ¹¹chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h tu Dxiohs rñi' loh tu tin gacabwa' tu cohsa ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h; per la'h ra' bwiinn nin ayi xclaa'dzi dxie'na'hla na'h ni'chin nin rñi'n cweenta ra' si loh ra' bwiinn, ¹²laasii nicala dxihn ra' ba nin rñi'n nee gwa'ha ra' ba per ayi gacabwa' ra' ba nee

nin ayi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' bwiinn chi.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xcweenta biñih

¹³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —¿Tayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Xaalla gacabwa' chi'h tu snuhn ra'n? ¹⁴Ndxi'hw nin bwi'hnn biñih chi naa ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, ¹⁵ya nuu ra' bwiinn nin naa ra' ziga biñih nin biaaba loh neziuh rihnn ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, per chin babihnn ra' ban chi'chi ze' bwiinn dxaaba mahziru rusia'pitii ba xchi'dxyi Dxiohs nin nabiñih sto' bwiinn chi tin dxia'ldasto' ba xchi'dxyi Dxiohs, ¹⁶ya snuhn ra' bwiinn naa ziga biñih nin biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh, ni'chi ra' naa ziga bwiinn ra' nin ruca'dxiahga ra' xchi'dxyi Dxiohs ya guca'ha ra' ban cun guuxta, ¹⁷per coma naa ra' ba zigazi biñih nin ayi ziahan xtulbaa' ñi'h, ni'chin ayi riazah za'ca ra' ba ziga naa xnehza, ni'chilan chin rza'cazii ra' ba pur xchi'dxyi Dxiohs o chin rre'guna'hla bwiinn ra' la'h ra' ba, ya cun rbwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ¹⁸ya snuhn ra' ba naa ziga biñih nin biaaba lahda ra' yaguihchi; ni'chi ra' naa ziga bwiinn ra' nin rca'dxiahga zi xchi'dxyi Dxiohs, ¹⁹ya mahzi ru riuu' ra' ba guelrzaa' xica ra' cohsa xteenn guidxyiyuh rii' cun rza'bi sto' ra' ba gapa ra' ba mweeyi nin rusagui'hi la'h ra' bwiinn cun rza'biza sto' ra' ba gapa ra' ba garaaloh cohsa ra' nin rbwe'hecaa xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ra' ba ya lliaa' si rahca ziga bihndxiahga

ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ²⁰ya nuu za ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee riachiisto' ra' ban, naa ra' ba ziga tuhbi ñihza nin rcah ziga treinta llooba, o ziga ñihza nin gucah mas garooldallee llooba tihxi ñi'h o nin gucah ziahan llooba tihxi ñi'h.

Xcweenta bia'ñih

²¹Rahbi za Jesuhs loh ra' ba: —Ayi nin tuhbi nin guca'dxih tuhbi bia'ñih rala'n nee chuula'nan la'n tuhbi caja o zuu'hun llaa'n tuhbi lu'hn; mas cha'yi za'bin guiya' tin guzia'ñih za'can. ²²Zi'chi gahca za ayi nin tuhbi cohsa nin chuula'n nahpa zadzihn dxyih nin gwa'ha ra' ba xiñin, ²³ni'chin nin zohballaala dxiahga ñi'h gulgaca'dxiahga.

²⁴Neezaa rahbi Jesuhs:

—Gulgua'ha loh nin rihn tu, cun madxihdu gahca nin rudi'hi tu Dxiohs guni'hi mahzirun ziga madxihdu chi la'h tu neezaa zuni'hi Ñi'h ziahanrun la'h tu. ²⁵Pwihsi nin nahpan, ziahanrun guica'ha, per nin ayi xi nahpa hasta nin ruhnn ba lligaaba naa xteenn ba ziria'hallu'hun loh ba.

Xcweenta bwii'dzi biñih

²⁶Neezaa rahbi Jesuhs:

—Ziga naa xquelnabwa' Dxiohs naa ziga biñih nin ruhnn biñih tuhbi bwiinn loh yuh, ²⁷para la'h bwiinn chi zeezah chi'zi xquelnabahan ba ziga guillii-guillii ruhnn ba dzi'n cun rahsi ba gaduhbi nin rtahn biñih cun roo'hon nin ayi gaann ba, ²⁸laasii la'h yuh chi ruchioo' la'han; rtahnan ziga tuhbi cwa'n naga,

roo'hon, rahcan doh, ya seguihdu rahcan llooba. ²⁹Ya chin la'n naa llooba para gacan guehta, lwehgu rusia'pitii ba li'hn chi laasii la'h dxyih badzihn nin chapitii'hin.

Xcweenta bwii'dzi mortahsa

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Cuun nin rñah ziga rñah xquelrnabwa' Dxiohs, o xi tuhbi cweenta nin galuu'yi nu'h xa naa'han? ³¹Naan ziga tuhbi bwii'dzi mortahsa nin rahca biñih loh yuh, nee bwii'dzi chi naa bi'tu'hnu loh ra' garaa bwii'dzi nin nuu gaduhbi guidxyiyuh, ³²rahca biñihin, roo'hon, ya loh yahga chi ruhnn ra' maani'hn xpichieeza ra' ma la'n xpacaaalan.

Forma ziga ruluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn

(Mt. 13.34-35)

³³Ya bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs ziahan cweenta loh ra' bwiinn hasta guhcabwa' ra' bwiinn, ³⁴nee garaa xpwiinn Ñi'h chin bia'hannee Ñi'h la'h si ra' ba, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba; per loh ra' bwiinn zi ayi gudxixtee' Ñi'h xa naa cweenta ra' chi.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwih roo' loh laguhn xteenn Galilea

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵Ya gudxyih dxyih chi gahca, rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulchoo'ho choo nu'h stuhbi lahdu rwaa' ñihsa ca.

³⁶Ya gyyuu'tii ra' ba la'n laancha hasta zohba Jesuhs, ya basia'han ra' chi ba la'h ra' bwiinn ziahan

ra' chi, ya zee ra' chi'h ba tuhbi loh ñihsa cun neezaa spaaldae ra' laancha zeenee la'h ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi, ³⁷ya gaduhbi zeezah ra' ba loh ñihsa guzo'baloh tuhbi bwih roo' guteesa bwih chi ñihsa ya gyyuu'tii ñihsa la'n laancha. ³⁸Gaduhbi na'llgahsi Jesuhs la'n laancha chi nucu'ga Ñi'h tuhbi almahdu, chi'chi bacwa'hn ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h, rahbi ra' ba: —iMwehsu! iLa'nu'h caza'bi ñihsa nee para yi'h zigazi ayi xi cayahcatii'!

³⁹Chi'chi lwehgu gwastii Jesuhs tin guñi' Ñi'h loh bwih chi cun loh ñihsa tin guridxyii ra'n, ⁴⁰chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—¿Xixnaa rdxyihbi duxa tu? ¿Xixnaa ayi riachiisto' tu Dxiohs?

⁴¹Ya rdxyihbi duxa ra' ba chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Chyuulla naa bwiinn rii'? iHasta bwih cun ñihsa ruzo'badxiahga xchi'dxyi ba!

Tuhbi bwiinn guihdxyi Gadara nin gyyuu' ziahan bwiinnxaaba sto' ñi'h

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

5 Ya badzihn ra' ba loh yuh xteenn Gadara nin rii stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi, ²baria'h Jesuhs la'n barcu, lwehgu badxi'loh Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin nuu bwiinnxaaba sto' ñi'h, ³ya gyyuu' bwiinn chi lahda ra' ba'. Guhca yo'ba duxa xigaaba ba ya nin tuhbi ayi chyu bwi'hnn gahn ñuchi'bidu'h la'h ba cun cadehn. ⁴Ziahan la guhcadu'h prohbi bwiinn chi cun cadehn, cun dxi'ba

ra' nin rchi'bi suldahdu naa bwiinn, per la'h ba bachyuu'ga ban pur xquelnadxipa bwiinnxaaba nin nuu sto' ba, ya ayi chyu bwi'hnn gahn ñusacwa'chidxyii sto' ba, ⁵ya dxyih nague'la ca'nzaa ba ca'nbwihdxyidxiah ba loh dahan cun laha ba' ra', cun neezaa gudxi'ldxihdxyi ba la'h gahca ba cun dxiah, ⁶ya zihurooru bwa'ha bwiinn nin guyuu' bwiinnxaaba chi sto' ñi'h la'h Jesuhs, ni'chin ballu'n ba gwah ba nez loh Ñi'h bazu'nllihbi ba, ⁷chi'chi guñi' ba jwersi, rahbi ba:

—¿Xix ze' lu'h rii!, Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa'? iRdxi'na'hn loh lu'h ayi gusa'cazii lu'h na'h!

⁸Guñi' bwiinnxaaba chi squii' laasii guñi' Jesuhs:

—iBaria'h sto' bwiinn ca bwiinnxaaba!

⁹Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh bwiinnxaaba chi rahbi Ñi'h:

—¿Chyu laa lu'h?

Chi'chi rahbi ba:

—Legiohn.

Rahbi ba zi'chi laasii ziahan bwiinnxaaba naa ra' ba nuu ra' ba sto' bwiinn chi, ¹⁰ya gunaaba ra' bwiinnxaaba chi tin ayi guixe'hla Jesuhs la'h ra' ba stuhbi guihdxyi, ¹¹ni'chin nez chi riayahw nuhn cuuchi loh dahan gahxu nez zuunee Jesuhs la'h bwiinn nin nuu bwiinnxaaba chi sto' ñi'h, ¹²ya gudxi'hn ra' bwiinnxaaba chi tin gusaa'n Jesuhs chu'tii ra' bwiinnxaaba chi sto' ra' cuuchi. ¹³Ya chin guzi'guehlda Jesuhs chu'tii ra' bwiinnxaaba chi sto' ra' cuuchi, chi'chi baria'h ra'

bwiinnxaaba chi sto' bwiinn chi tin guyuu'tii ra' ba sto' cuuchi, ya naa ra' cuuchi chi ziga chiohpa mihi, ya gwatsi'bichii ra' cuuchi chi rwa' tuhbi guee'la ri'chi gwaa'ñihsa ra' cuuchi chi. ¹⁴Ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa la'h ra' cuuchi chi ni'chi lwehgu ballu'n ra' ba gwaguihsti ra' ba loh ra' bwiinn guihdxyi cun bwiinn rraandxu ra', biria'h ra' bwiinn tin gwagua'ha ra' ba nin guhca ri'chi. ¹⁵Ya chin badzihn ra' ba nez zuu Jesuhs, bwa'ha ra' ba la'h bwiinn nin baria'h bwiinnxaaba ra' sto' ñi'h la'ba zohba, nahcu ba lahdxi ayi xi rahca ru yihca ba, ni'chin bwiinn ra' nin bwa'ha ra' ni'chi bidxyihbi duxa ra' ba. ¹⁶Ya bwiinn ra' nin bwa'haloh xa guhca, bwi'i'dxyi'dxyi ra' ba xa basiaca Jesuhs la'h ndxi'hw nin guyuu' bwiinnxaaba xto' ñi'h chi cun ziga guza'ca ra' cuuchi, ¹⁷ya garaa ra' ba gunaaba ra' ba dxiuu'nehza Jesuhs guihdxyi chi. ¹⁸Ya chin biuu'garii Jesuhs la'n laancha, chi'chi gunaaba ndxi'hw nin baria'h bwiinnxaaba ra' sto' ñi'h loh Jesuhs tin ñizi'guelda Ñi'h ñana'hla ba la'h Ñi'h, ¹⁹per la'h Ñi'h gunabwa' Ñi'h dxia'han si ba, ya rahbi Ñi'h loh ba:

—Babia'garii rwa' yihdzi lu'h tin bati'chi dxyi'dxyi loh ra' lasaa' ra' lu'h loh ra' xamihgu lu'h garaa nin bwi'hnneen yi'h nee neezaa nin balahsasto'n yi'h.

²⁰Ya ziaachi'h ba, tin bati'chi ba dxyi'dxyi loh guihdxyi Decápolis pur bwen nin bwi'hnn Jesuhs la'h ba, ya garaa ra' bwiinn chi badxyigaa' duxa loh ra' ba.

**Llii'ndxa'pa Jairu neezaa tuhbi
gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs**

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹Chin babia'garii Jesuhs stuhbi lahdu rwaal' ñihsa chi, badiaa'ha ra' ziahan ra' bwiinn ri'chi, ya rwaal' ñihsa chi zuu Ñi'h, ²²hohr nin badzihn tuhbi ndxi'hw nin laa Jairu, bwiinn chi guhca tuhbi nin rnabwa' tuhbi guido' bi'ti'hn, ya bazu'nllihbi ba nezloh Jesuhs, ²³chi'chi guñi' nalaasa ba, tin gunaaba ba chenee ba la'h Jesuhs rwaal' yihdzi ba ya rahbi ba:

—Llii'ndxa'pa'hn ya mweerla gachi; bwi'hnn tuhbi bwen yo'ho choo nu'h tin gudzii'ba naa lu'h yihca bi tin dxiaca bi nee tin guta'h lu'h xquelnabahan bi.

²⁴Ya loh zeenee Jesuhs la'h Jairu, neezaa ziahan duxa ra' bwiinn zeena'hla la'h ra' ba, hasta bate'h ra' ba la'h Ñi'h, ²⁵ya loh ra' bwiinn ziahan chi dxa'ga tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu xcweenta hasta naa ba gunna'h cun rihñ; guhca la tsi'h bichiohpa yihza cayahcallu'hu ba, ²⁶lliaa'h zi bañihchi ba xmweeyi ba guca'ha ra' nin ruhn rramwehdxu la'laga'h mahzi guzallu'hu ba. ²⁷Ni'chin chin bihn ba rusiaca Jesuhs la'h bwiinn, ni'chin gwabiiga gunna'h chi nez dihtsi Ñi'h bidxi' ba loh xahba Ñi'h, ²⁸laasii bwi'hnn ba lligaaba: “Sidela na'h guidxi'n xahba Ñi'h ziaca'hn.” ²⁹Ya hohra gahca nin bidxi' ba rwaal' xahba Ñi'h, guleeza calli'hi llarihn ba chi'chi biin ba baria'h gueldxyihdxu chi tihxi ba, ³⁰ya neezaa guhcabwa' Jesuhs basiaca xquelnabwa' Ñi'h la'h tuhbi bwiinn,

ni'chin basia'gariiloh Ñi'h nezloh ra' bwiinn nin na'hla la'h Ñi'h, tin gunaabadxyi'dxyi Ñi'h, rahbi Ñi'h: —¿Chyu ni'ca bidxi' na'h?

³¹Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h: —Bwiinn ziahan ra' rii' rca'naa, nee rnaabadxyi'dxyi tiil' lu'h: “¿Chyuñin bidxi' na'h?”

³²Per la'h Ñi'h bwa'ha dzi'tsi Ñi'h loh ra' ba tin gwa'ha Ñi'h loh nin bidxi' rwaal' xahba Ñi'h, ³³ya chin guhcabwa' gunna'h chi la'h Jesuhs naann nuu tuhbi nin bidxi' la'h Ñi'h, chi'chi bidxyihbi bi ya lwehgu bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs, ya gudxixtee' bi garaa ziga nin guzahca bi, ³⁴chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Xii'hinn, la'h lu'h biaca laasii gwachiisto' lu'h na'h. Bwaa nnah, gulachidxyii sto' lu'h ayi ru xi gaca lu'h.

³⁵Ya gaduhbi nin cañi' gahca Jesuhs ni'chi badzihn ra' nin ze' rwaal' yihdzi Jairu, ya rahbi ra' ba loh Jairu:

—La'h llii'n lu'h guhchi la; ayiru xi molesta guunn lu'h la'h daada mwehsu ca.

³⁶Ya chin bihn Jesuhs ni'chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh Jairu:

—Ayi guidxyihbi lu'h, cun sola gwachiisto' lu'h ziaca llii'ndxa'pa lu'h.

³⁷Ya chi'chi zeenee Ñi'h la'h Jairu, nee cun sola chohnna xpwiinn Ñi'h, ziga Pehdru cun Jacobo cun la'h Jwahn bwihtsi Jacobo, ³⁸ya chin badzihn Ñi'h rwaal' yihdzi Jairu bwa'ha Ñi'h riiyu'n cun hasta guñihchi cweenta ra' ba laasii guhchi llii'ndxa'pa Jairu, ³⁹ya chin guyuutii Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi ru'n tu; na'llgahsi zi bi.

⁴⁰Ya sola ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h laasii para la'h ra' ba guhchi bi, ya chi'chi babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn la'n yuu' chi ya xpaah si dxa'pa chi cun xmaaah bi cun gadxioonna xpwiinn Ñi'h guyuutuinee Ñi'h hasta na' dxa'pa chi, ⁴¹chi'chi guna'zu Ñi'h naa bi, ya guñi' Ñi'h loh bi, rahbi Ñi'h:

—i'Talita cumi! —Naa dxyi'dxyi ziga guiñi' Ñi'h rahbi Ñi'h: i'Gwastii dxa'pwi'hn!

⁴²Ya hohra chi gahca gubia'garii xquelnabahan dxa'pwi'hn chi, chi'chi gwastii bi tin zuuzaa bi nee guyu' za bi tsi'h bichiohpa yihza, ya bwiinn ra' nin bwa'ha babahn dxa'pwi'hn rii' badxyigaa' duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba ni'chi, ⁴³ya ri'chi gahca gunabwa' Jesuhs ayi chyulootii' guuyi ra' ba cohsa ra' chi tin ayi chy gacabwa', ya chi'chi rahbi Ñi'h:

—Gulgadi'hi xi gahw bi.

Jesuhs gubia'garii nez guihdxyi Nazaret

6 Ya chi'chi babii Jesuhs ri'chi tin gwah Ñi'h nez guihdxyi nin bie'roo' Ñi'h, guihdxyi chi laa Nazaret nee zeezahnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h, ²ya chin guhca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, guzo'baloh baluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn nin nuu loh guihdxyi chi, ya chin bihn ra' bwiinn ziahan chi xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Jesuhs, chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba nee badxyigaa' duxa za loh ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Ca nehza basi'dxi dee' ziahan dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Ca nehza gwaca'ha ndxi'hw ca lligaaba nasiin cun dzi'n roo ra' nin ruhnn ba? ³¿Tayi ni'ca dxi'h nin naa carpinteru, llii'n María cun bwihtsi Jacobo, Joseh, Judas, cun Simohn? ¿Nee tayi lahda guihdxyi dxi'h rii' nuu ra' bizaan ni'ca?

⁴Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi tuhbi daada nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs naa ra' ba bwiinn lahdxyi pa'h ba, bwiinn lasaa' ba, cun bwiinn xfamihiy gahca ba.

Ni'chin ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h. ⁵Ya ayi nuu ñuhnn Ñi'h nin tuhbi dzi'n roo' ri'chi, sola basiaca Ñi'h mas paaldi'hn ra' bwiinn dxyihdxyi cun sola badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' ba, ⁶nee badxyigaa' duxa za loh Ñi'h pur nin ayi gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h, ya ca'ngaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh guihdxyi bi'tu'hn ra' cun rrandxu ra' nin ria'han gahxu nez chi.

Guxe'hla Jesuhs tsi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin gunn ra' ba xtasi'n Dxiohs

⁷Ya seguihdu batiaa'ha Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h ya chi'chi guzo'baloh guxe'hla Ñi'h chiohpagah ra' ba cada tuhbigah guihdxyi, nee badi'hi za Ñi'h guelnabwa' la'h ra' ba tin babwe'he ra' ba bwiinn dxaaba sto' ra' bwiinn, ⁸ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi xi chenee tu loh nehza, nin buxa nin guehta nin mweeyi; cun sola baxtohn chenee tu, ⁹nee guca'h si tu tahba tu ñaa' cun gacu tu tuhbi si za neezaa xahba tu.

¹⁰Ya rahbi Ñi'h:

—Cuun chi'h zi yihdzi bwiinn nin gadzihn tu ri'chi guldxia'han hastayi gadzihn dxyih garia'h tu guiidxyi chi, ¹¹ya guiidxyi nin ayi guunn cweenta ra' ba xchi'dxyi tu talgu'nsi garia'h tun, per tsiibixgah tu tahba tu tin ni'chi gaca tuhbi sehn gyyuu' xtuhlda ra' ba, laasii guchiin nin ñi'n loh tu dxyih nin guunn Dxiohs jwisi mahzi ru gusa'cazii Dxiohs la'h ra' bwiinn loh guiidxyi ra' nin ayi xclaa'dzi guca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs que loh bwiinn chieempa ra' nin gyyuu' guiidxyi Sodoma cun Gomorra.

¹²Ya chi'chi guna'zunehza ra' ba guriin-guriin guiidxyi, bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tin gusagu'dzi sto' ra' bwiinn, ¹³ya babwe'he ra' ba ziahan bwiindxaaba sto' ra' bwiinn, neezaa guda'bi ra' ba nsehchi tihxi ra' bwiinn ra' nin rahcallu'hu ya biaca ra' ba.

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin baro'bañihsa la'h ra' bwiinn

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴Chin gudii'dxi dxiahga rrehyi Herodes nin cayuhnn Jesuhs laasii cagaze'ta ra' ziahan bwiinn nin cayuhnn Ñi'h, chi'chi rahbi Herodes:

—¿Ta Jwahngah ni'ca babahn loh guelguhchi, ni'chin nin zeezahnee ba guelrnabwa' ra' rii'?

¹⁵Ya snuhn ra' ba rahbi:

—La'h la'guehtu Elías ni'ca.

Ya snuhn ra' ba rahbi:

—Ni'ca naa stuhbi guehtu profeta nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa o chyuulla stuhbi profeta.

¹⁶Ya chin bihn Herodes dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:

—¿Ta la'h Jwahn nin gunabwa'n birwa'ha yihca ñi'h dee' babahn loh guelguhchi?

¹⁷Laasii la'h gahca Herodes gunabwa' bina'zu Jwahn cun biyi'bidu'h ba cun cadehn la'n lahtsidxi'ba pur Herodías xcunna'h Felipe bwihtsi Herodes nin bwi'hnn che'hla Herodes, ¹⁸nee laasii guñi' Jwahn rahbi ba:

—Ayi naa bwen cwe'hellu'hu lu'h xcunna'h bwihtsi lu'h.

¹⁹Ya pur ni'chi bidxyi'chinee Herodías la'h Jwahn, ni'chin guclaa'dzi ba gachi Jwahn per ayi rdxeela ba xa gachi Jwahn, ²⁰laasii rdxyihbi Herodes la'h Jwahn laasii naann ba Jwahn naa tuhbi ndxi'hw za'ca tuhbi ndxi'hw saantu ya ni'chin bala'hloh Herodes la'h Jwahn loh Herodías ya gaduhbi sto' ba ruca'dxiahga ba xchi'dxyi Jwahn nicala ayi rahcabwa' za'ca ban. ²¹Per gyyuu' xa bwi'hnn Herodías nin guclaa'dzi bi gaca chin badzihn tuhbi dxyih nin rahca laa Herodes, chi'chi gunabwa' Herodes guhcatcha'yi tuhbi xchih para garaa ra' xpwiinn ba tin gudahwnee Herodes la'h ra' ba cun lasaa' bwiinn rnabwa' ba nin naa ra' bwiinn Galilea, ²²ya chin gyyuu'tii llii'ndxa'pa gahca Herodías la'n hasta rii' ra' Herodes cun garaa ra' xpwiinn ba loh mwella, chi'chi

badxia'ha dxa'pa chi, ya biu'sto' duxa rrehyi Herodes cun garaa ra' nin zohbanee ba loh mweella ziga badxia'ha dxa'pa chi, chi'chi rahbi Herodes loh dxa'pa chi:

—Gunaaba nin chi'h zi xclaa'dzi lu'h loon, ya na'h zuni'hiñin — rahbi Herodes— ²³nee guchiin, garaa nin chi'h zi guinaaba lu'h loon zuni'hiñin —rahbi Herodes loh dxa'pa chi.

²⁴Ya baria'h dxa'pa chi ri'chi, chi'chi rahbi bi loh xmaah bi:

—¿Xi ni'ca guina'ba'h'n?

Chi'chi rahbi xmaah bi:

—Gunaaba yihca Jwahn nin ru'ro'bañihsa.

²⁵Ya chi'chi biu'garii dxa'pa chi carrih hasta zohba rrehyi Herodes, ya gunaaba bi rahbi bi:

—Xclaa'dzihn nnahgahca guni'hi lu'h yihca Jwahn nin ru'ro'bañihsa na'h la'n tuhbi plahtu.

²⁶Ya chi'chi guyuu' nalaasa duxa sto' rrehyi Herodes, per pur xchi'dxyi ba nin guñi' ba, nee pur bihndxiahga ra' nin zohbanee ba loh mweella ni'chin nin ayi nuu xa ñiñi' ba ñahbi ba:

—Ayi guni'hihn yihca Jwahn yi'h.

²⁷Ya chi'chi gulu'nehza Herodes tuhbi xpwiinn ba zeca'ha yihca Jwahn nin ru'ro'bañihsa, ya la'n lahtsidxi'ba bachywa'h bwiinn chi yihca Jwahn. ²⁸Ya gwane ba yihca Jwahn la'n tuhbi plahtu tin badi'hi ban la'h dxa'pa chi, ya dxa'pa chi badi'higah bin la'h xmaah bi.

²⁹Ya chin bihn ra' xpwiinn Jwahn nin ru'ro'bañihsa zi'chi guhca, gwagalli'hi ra' ba tihxi Jwahn baca'tsi ra' ban la'n tuhbi ba.

Badi'hi Jesuhs xi gudahw ra' ga'yu mihyi bwiinn

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰Ya chin babia'garii ra' xpwiinn Jesuhs, chi'chi bwiil'yidxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs garaa nin bwi'hnn ra' ba cun nin bagaluu'yi ra' ba nez gwah ra' ba, ³¹chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn zi Ñi'h:

—Gulcho'ho guidxia'chi nu'h rii' tin guzi'laa'dzi tu.

Laasii ziaa-zie' ra' bwiinn ri'chi, ya nin ayi riooba ñahwnee ra' ba la'h Ñi'h, ³²ya zeenee ra' ba la'hsi Ñi'h la'h si ra' ba la'n tuhbi laancha nez hasta ayi chyu bwiinn nuu', ³³per ziahan duxa ra' bwiinn bwa'ha ra' ba bire'h laancha chi zee'hen, nee biu'nbwa' za ra' ba la'h ra' ba ya chi'chi garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rii' ri'chi ballu'n ra' ba hasta nez chi ya galoh ra' ba badzihn ra' ba hasta zeenee laancha chi la'h Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h, ³⁴ya chin baria'h Jesuhs la'n laancha bwa'ha Ñi'h ziahan duxa naa ra' bwiinn nin rii' ri'chi chi'chi balahsasto' Ñi'h la'h ra' ba laasii naa ra' bwiinn chi zigazi lli'hyi nin ayi xballwa'n ñi'h, ya chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h ziahan dxyi'dxyi la'h ra' ba, ³⁵ya chin guhca gudxyih gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Ya mwer la'h gue'la cwih la laasii hasta dxuu nu'h rii' ayi xi nuutii'. ³⁶Baxe'hla ra' ba guziaa ra' ba rraandxu ra' o lahda guihdxyi ra' tin chi'hyi ra' ba nin gahw ra' ba laasii ayi xi nahpa ra' ba para gahw ra' ba.

³⁷Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—iLa'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' bwiinn ca!

Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—¿Ta xclaa'dzi lu'h chosi'n nu chiohpa gaywa'ha denariu pahn tin gahw ra' bwiinn ra' ca? (Chiohpa gaywa'ha denariu naa ziga guunn tuhbi ndxi'hw gahn loh xo'pa bwe'hw garoolda.)

³⁸Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:

—¿Spaaldaa pan nahpa tu? Gulchegua'ha spaaldan.

Ya chin bwa'ha ra' ba chi'chi rahbi ra' ba:

—Zaga'yu dxi'h pahn cun schiohpa dxi'h bwehlda.

³⁹Chi'chi guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin gulahchixnehza ra' ba la'h ra' ba loh cwa'n nagaa ra' nin rii ri'chi. ⁴⁰Ya guriixnehza ra' ba cada tuhbigah cwa'h, ziga tuhbigah gaywa'h ra' ba cun chwa'ha bitsi'hgah ra' ba, ⁴¹ya seguihdu guca'ha Ñi'h gaga'yu pahn chi cun garoopa bwehlda chi, ya guteesa loh Ni'h nez llaa'n dxibaa' tin badi'hi Ñi'h guel zuxchiilli loh Dxiohs pur guelwahw chi, chi'chi gutaa'ha Ñi'h pahn chi, badi'hi Ni'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban nez loh ra' bwiinn ziahan ra' chi. Zi'chi gahca za bwi'hnn Ñi'h cun garoopa bwehlda, ⁴²ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta que no gwadxah ra' ba hasta ayi gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba, ⁴³ya chin guya'loh gudahw ra' ba bidiaa'ha zatsi'bi chiohpa tipi pahn cun bwehlda ra' nin

bia'hancah, ⁴⁴ya bwiinn ra' nin gudahw ra' chi guhca ra' ba ziga gayu mihi ndxi'hw.

Jesuhs guzah loh ñihsa

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵Ya seguihdu gunabwa' Jesuhs gucah ra' xpwiinn Ñi'h la'n laancha tin zeeñiidxiuu ra' ba stuhbi lahdurwaa' ñihsa xteenn guihdxyi Betsaida gaduhbi nin cañi'nee Ñi'h la'h ra' bwiinn ziahan nin bia'hancah ri'chi tin dxiuu'nehza ra' ba para lahdxyi ra' ba. ⁴⁶Ya chin guya'loh bwa'ha Ñi'h biuu'nehza ra' bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi gucah Ñi'h tuhbi dahan tin ri'chi gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h. ⁴⁷Ya chin gurih gue'la, la'h laancha chi zeezahla galaayi loh ñihsa chi, ya la'h Ñi'h tuhbi dxi'h Ñi'h zuu Ñi'h loh dahan. ⁴⁸Per chin bwa'ha Ñi'h cadii'dxi xpwiinn Ñi'h guelrza'cazii laasii zuu bwi' roo' nin ayi rusaa'n guzee ra' ba nez hasta nahpa guzee ra' ba loh ñihsa chi, ya nateh roo' run zeezah Jesuhs loh ñihsa chi nez hasta bwa'ha Ñi'h zeezahne laancha chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h, per bwi'hnn Ñi'h zigazi ñidii'dxi Ñi'h zihdu roo' galoh hasta zeenee laancha chi la'h ra' ba. ⁴⁹Ya chin bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi, bwi'hnn ra' ba lligaaba naa Ñi'h tuhbi aijma ni'chin gudihdxyidxiah ra' ba, ⁵⁰laasii garaa ra' ba bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi ni'chin bidxyihbi duxa ra' ba, per seguihdu gahca guñi' Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—iGulgadi'hi balohr sto' tu; na'han —rahbi Ñi'h— ayi guidxyihbi tu!

⁵¹Lwehgu gucah Ñi'h la'n laancha chi, ya hohra chi gahca za guleeza bwih chi, ya biahxi duxa ra' xpwiinn Ñi'h chi chin bwa'ha ra' ba loh Ñi'h, ⁵²pwihsi ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta Ñi'h nicala bwa'ha ra' ba milahgru nin bwi'hnn Ñi'h pur pahn ra', per ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta xquelrnabwa' Ñi'h, zeezah rahca nahda lasto' ra' ba.

Basiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn dxyihdxyi guihdxyi Genesaret
(Mt. 14.34-36)

⁵³Ya chin guya'loh gudii'dxi ra' ba loh ñihsa chi, chi'chi badzihnn ra' ba loh yuh xteenn Genesaret, ri'chi baca'du'h ra' ba laancha, ⁵⁴ya gaduhbi nin cagare'h ra' ba la'n laancha biu'nbwa' ra' bwiinn chi la'h Jesuhs, ⁵⁵ya chi'chi gubia'garii ballu'n ra' bwiinn chi nez loh guihdxyi ra' nin rii gadiidxi guihdxyi chi tin bagalli'hi ra' ba xpwiinn dxyihdxyi ra' ba ya nu'a ra' ba la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi loh lu'hnn ra' tin zeenee ra' ba la'h ra' ba hasta chi'h zi bihnn ra' ba zuu Jesuhs, ⁵⁶ya garaa lahta nicala loh dxiaa' ra' o nicala lahda guihdxyi ra' o loh dahan ra' rnaaba ra' ba mas xahba zi Ñi'h guidxi' ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi, ya garaa ra' bwiinn dxyihdxyi nin bidxi' xahba Ñi'h biaca ra' ba.

Nin ruñihchi lasto' bwiinn
(Mt. 15.1-20)

7 Ya tuhbi dxyih, guyuu' paaldaa ra' bwiinn fariseu cun paaldaa ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, ze' ra' ba nez guihdxyi Jerusalehn ya

badiaa'ha ra' ba loh Jesuhs. ²Ya loh nin bwa'ha ra' fariseu ra' chi ayi bidxi'bi naa ra' xpwiinn Jesuhs chin gudahw ra' ba, ³ni'chin guñi' tohnta ra' ba, laasii ayi bwi'hnn ra' xpwiinn Ñi'h ziga naa xcostumbre ra' ba nee neezaa snuhn ra' bwiinn Israel ra' nin zeezahnee xcostumbre ra' rii' laasii guehtu xtatita roo' ra' ba basia'haneen la'h ra' ba, laasii bwiinn Israel ra' chi guillii-guillii rdxii'bi naa ra' ba chin rahw ra' ba. ⁴Ya ziga chin razah bwiinn Israel ra' chi loh dxiaa' sidela ayi guidxi'bi naa ra' ba loh ra' ba cun ñaa' ra' ba, ayi rahw ra' ba, zi'chi za gudahla ra' ziahan roo' ra' costumbre ra' nin riazahnee ra' ba; zi'chi za rusiaa ra' ba xqihsu ra' ba nee cun xtraxtra ra' ba, nee cun xtraxta dxi'ba ra' ba. ⁵Chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' xteenn lehyi:

—¿Xixnaa ayi rdxii'bi naa ra' xpwiinn lu'h chin rahw ra' ba tin guunn ra' ba ziga naa costumbre nin basia'haneen ra' guehtu xtatita roo' ra' nu'h la'h nu'h?

⁶Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba: —iBwiinn rusagui'hi bwiinn ra'! Guchii guehtu Isaías ziga baca'h ba xcweenta ziga ruhnn tu:

Rñi' tu ziga zi nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Dxiohs, per sto' tu zihtu ria'han loh xquelrnabwa' Dxiohs.

⁷Lliaa'h naa zi ruzu'nllihbi tu nez loon, laasii la'h tu ruluu'yi tu nin naa gahca xcostumbre tu nee rahbi tu naa ra'n nin gunabwa' Dxiohs.

⁸'Nee la'h tu ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs, sino que zeena'hla tu nin naa xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh.

⁹Rahbi za Ñi'h:

—iBayilaa ruhnn bwiinn nasiin tu, nee cagasaa'n za tu tuhbi lahdu garaa ra' xchi'dxyi Dxiohs tin zeezahnee tu ziga naa xcostumbre tu nin xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh! ¹⁰Ziga rahbi guehtu Moisehs: “Guhca nadzii'hi la'h xpaah lu'h cun xmaah lu'h, ya nin cu'dii la'h xpaah ñi'h o xmaah ñi'h nahpa chiin tu ba.” ¹¹Per la'h tu ruluu'yi tu ayi nahpa guzo'badxiahga bwiinn xchi'dxyi xcuzahn ra' ba, ruchi'hyi tu la'h ra' ba tin guñi' ra' ba squii': “Ayi nuu gacane'hn yi'h laasii bwi'hna'hn lligaaba gudi'hihn guhn garaa nin na'pahn la'h Dxiohs.” ¹²Ya garaa nin rñi' squii' ayi ru ruhnn ra' ba jweersi gacanee ra' ba la'h xcuzahn ra' ba, ¹³ya pur xcostumbre tu ruhnn ayi ruzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ya ziahan ru cohsa ra' nin naa ra' zi'chi ruhnn tu.

¹⁴Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' bwiinn, tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulgaca'dxiahga dzi'tsi garaa tu. ¹⁵Nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda ayi naan guelwahw nin rahw ra' ba, sino que dxyi'dxyi dxixi'hw nin riinloh sto' ra' ba, ni'chi naa nin rgu'tii la'h ra' ba loh duhlda. ¹⁶Ni'chin nin riuu'-ria'zi dxyi'dxyi gulgacabwa' nin ze' ra' loh dxyi'dxyi ra' rii'.

¹⁷Ya chin babii Jesuhs lahda ra' bwiinn ziahan ra' chi, ya biu'garii Ñi'h la'n yuu', chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h tin para gacabwa' ra' ban, ¹⁸chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Ta neezaa tu ayi rahcabwa' tu? ¿Tayi rahcabwa' tu ayi naa

bwiinn bwiinn duhlda pur nin rahw ra' ba? ¹⁹Nin rahw bwiinn ayi radzihnan tihxi sto' bwiinn sino que radzihnan hasta la'n buxa nin nuu cwee' sto' bwiinn, ya raria'han nez hasta riuu'bwihin.

Zi'chi guñi' Ñi'h tin baluu'yi Ñi'h nayaa naa garaatii' xica nin rahw bwiinn.

²⁰Neezaa rahbi Ñi'h:

—Dxyi'dxyi nin rre'h rwa' ra' bwiinn, ni'chi sihn rgu'tii la'h ra' ba loh duhlda, ²¹laasii sto' ra' bwiinn rre'h ra' lligaaba dxaaba ra' ziga guelgubwihlli cun guelrbaa'n, guelrdxiinn bwiinn, ²²guelrcahnee che'hla stuhbi bwiinn, guelrza'bisto' xixteenn bwiinn, guelnadxaaba, guelrusagui'hi lasaa' ñi'h, nin ayi xtuhyitii' loh ñi'h ziga xcweenta dzi'n dxaaba ra', guelrwa'ha dxaaba la'h stuhbi bwiinn, guelrudzii'ba dii yihca lasaa' ñi'h, guelnayachi, cun lu'h bwiinn sto' ra' nahda. ²³Garaa ra' lligaaba dxaaba ra' rii' rre'h sto' bwiinn ni'chi nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda.

Tuhbi gunna'h nin ayi naa bwiinn Israel gunaaba ba tuhbi ayuda loh Jesuhs

(Mt. 15.21-28)

²⁴Ya ri'chi biria'h Jesuhs zee Ñi'h para guihdxyi Tiru cun Sidohn, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, bidxeela Ñi'h tuhbi yuu' hasta guyuu' Ñi'h laasii ayi guclaa'dzi Ñi'h ñahcabwa' bwiinn nuu Ñi'h ri'chi, per ayi guhca zi'chi. ²⁵Laasii lwehgu bihn xmaah tuhbi dxa'pa nin guyuu' tuhbi bwiinn dxaaba sto' ñi'h la'h Jesuhs nuu ri'chi, ni'chin gwah ba hasta nuu Ñi'h ya chin bwa'ha ba

loh Jesuhs bazu'nllihbi ba nezloh Ñi'h, ²⁶ya gunna'h chi ayi naa ba bwiinn Israel sino que naa ba tuhbi bwiinn sirofenicia, per loh nin gunaaba ba tin gabwe'he Jesuhs bwiinnndaaba chi sto' llii'ndxa'pa ba, ²⁷rahbi Jesuhs loh ba:

—Basaan' gahwxgah ra' llii'n ra'n, laasii ayi naa bwen chyu cooba xpahn ra' llii'n ra'n ya chubwihin loh bwehcu.

²⁸Chi'chi rahbi gunna'h chi:

—Guchii lu'h daada, per hasta bwehcu ra' rahw ra' guehta biuyi'hn nin riaaba llaa'n mwella nin rahw ra' llii'n ra' lu'h.

²⁹Chi'chi rahbi Ñi'h loh gunna'h chi:

—Bwehngahca guñi' lu'h, zahca guziaa lu'h, ya la'h bwiinnndaaba chi baria'h sto' llii'ndxa'pa lu'h.

³⁰Ya chin bwaa gunna'h chi yihdzi ba gwagua'ha ba loh lu'hn la'h llii'ndxa'pa ba bwiinnndaaba chi baria'hala sto' bi.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi goopa nin ayi riin dxiahga ñi'h

³¹Ya chin baria'h Jesuhs guihdxyi Tiru, chi'chi gudii'dxi Ñi'h nez guihdxyi Sidohn cun garaa ra' nezloh guihdxyi ra' nin rnabwa' Decápolis, ya zi'chi zi badzihn Ñi'h hasta rwaal' laguhn xteenn Galilea, ³²ya chin guyuu' Ñi'h la'n guihdxyi xteenn Decápolis, gwane paaldae ra' bwiinn la'h tuhbi ndxi'hw nin naa goopa loh Ñi'h, ya gudxi'hn ra' ba gudzii'ba naa Ñi'h yihca bwiinn goopa chi tin dxiaa ba, ³³ya chi'chi gwane Ñi'h la'h bwiinn goopa chi tuhbi lahdu nez hasta ayi chyu bwiinn

rii', ri'chi gulu'tee Ñi'h bacwihn naa Ñi'h la'n dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa bagahdxyi xihin Ñi'h yihca bacwihn naa Ñi'h ya bidxi' Ñi'h luudxyi ba, ³⁴chi'chi bwa'ha Ñi'h nez llaa'ndxibaa' guñi' biin lasto' Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw chi:

—iEfata! —Naa ziga guñi' lu'h: iBillaala!

³⁵Ya hohra chi gahca ballaala dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa luudxyi ba guhca bañi', ³⁶chi'chi rahbi Jesuhs loh ndxi'hw chi:

—Ayi chyuloo tii' chixtee' lu'h pur nin basiaacahn yi'h.

Per loh bihnn ba ayi xi guuyi ba mahzi ru bati'chi ba dxyi'dxyi chi, ³⁷ya garaa ra' bwiinn nin bihn dxyi'dxyi chi badxyigaa' loh ra' ba neezaa rahbi ra' ba:

—iGaraa nin ruhnn ba naa dzi'n za'ca! iHasta bwiinn gwe'ta rallaala ba dxiahga ñi'h ya goopa ra' ruhnn ba pur rañi' ra' ba!

Baya'n Jesuhs tahpa mihyi bwiinn

(Mt. 15.32-39)

8 Ya la'n dxyih ra' chi badiaa'ha ziahan la'ga'h bwiinn, ya ayi nahpa ra' ba xi gahw ra' ba, ni'chin gudihdxyi Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:

²—Ralahsa duxa sto'n la'h ra' bwiinn rii' laasii la'h chohnna dxyih naa nuunee ra' ba na'h, nee ayi nahpa ra' ba nin gahw ra' ba, ³ya sidela na'h gaxe'hla ra'n ba rwaal' yihdzi ra' ba llahsaa ra' ba, zadxahga ra' ba loh nezyuh, laasii nuu ra' ba zihtu ze' ra' ba.

⁴Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Per nez rii' ayi chyu nuutii', ayi xa guidi'hnn nu'h guidxeela xi gahw ra' ba.

⁵Chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Paaldaa pahn nahpa tu ri'ca?

Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Gahdzin.

⁶Chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba garaa bwiinn chi, ya chi'chi guca'ha Ñi'h gagaadzii pahn chi tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs Ñi'h, ya chi'chi gudxi'zi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin para gudxi'zi ra' ban loh ra' bwiinn ziahan chi, ⁷zi'chi gahca bwi'hnn Ñi'h cun nuhn bwehlda bi'tu'hn badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi gudxi'zi gahca ra' za xpwiinn Ñi'h ma loh ra' bwiinn ziahan chi, ⁸ya garaa ra' ba gadahw ra' ba hasta gwadxah ra' ba, ya chin guya'loh gadahw ra' ba bidiaa'ha za gahdzi tipi taa'ha pahn cun bwehlda ra' chi, ⁹ya naa ra' bwiinn chi ziga tahpa mihi, ya seguihdu guhdzi Ñi'h tin biuu'nehza ra' ba, ¹⁰ya lwehgu zeenee Ñi'h garaa xpwiinn Ñi'h la'h tuhbi laancha hasta loh guihdxyi xteenn Dalmanuta.

**Gunaaba ra' bwiinn fariseu guunn
Jesuhs tuhbi milahgru**

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹Chin badzihn ra' nuhn bwiinn fariseu hasta zuu Jesuhs guzo'baloh biahi ra' ba gadiidxi Ñi'h tin canaaba ra' ba loh Ñi'h guunn Ñi'h tuhbi milahgru nin Dxiohs si nin nuu llaa'n dxibaa' zahca guunn, tin guluu'yi gu guchii Dxiohs gulu'nehza la'h Jesuhs loh guidxyiyuh, ya cagalda'tsi si ra' ba

guidu'hun xi guunn Ñi'h. ¹²Chi'chi bibiin la'n lasto' Jesuhs, ya rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn fariseu chi:

—¿Xixnaa chi'h rnaaba tu

gu'nnahn milahgru ra'? Guchiin nin rñi'n loh tu, nin tuhbi dzi'n roo' ayi gu'nnahn nezloh tu.

¹³Ya cun basaa'n Ñi'h la'h ra' ba ri'chi lwehgu bacah Ñi'h la'n laancha zeenee chi'h Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h stuhbi lahdu rwa' ñihsa.

**Xcweenta levaduhra ra' bwiinn
fariseu**

(Mt. 16.5-12)

¹⁴Ya bialdasto' ra' xpwiinn Ñi'h ñu'a ra' ba pahn, per la'n laanchayi nuu ra' ba chin bwa'ha ra' ba tuhbi dxi'h pahn nahpa ra' ba, nee loh ñihsa la za ni'chi zeenee laancha la'h ra' ba hohrchi, ¹⁵nee hohrachi gahca za rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulguia'ha cuun xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun xpwiinn Herodes.

¹⁶Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h chi:

—Guchii nin guñi' mwehsu laasii ayi chyu nahpa pahn.

¹⁷Per guhcabwa' Jesuhs ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Ñi'h xa naa dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh ra' ba ni'chin rahbi Ñi'h:

—¿Xixnaa rahbi tu ayi nahpa tu pahn? ¿Ta nagahdxi gacabwa' tu? ¿Xi'balla nahda sto' tu, nee dxiahga tu ñie'wun! ¹⁸iNuu dxiahga tu cun bizloh tu, per rluu'yi ayi riin loh tu cun dxiahga tu ayi rihnan! ¿Tayi riagannasto' tu? ¹⁹Chin gudxi'zi'hn gaga'yu pahn loh ga'yu mihi bwiinn, ¿paaldaa tiipin bidiaa'ha?

—Tsi'h bichiohpan —rahbi ra'
xpwiinn Ñi'h.

²⁰Chi'chi rahbi Ñi'h:

—Ya chin gudxi'zi'hn gahdzi pahn
loh tahpa mihi bwiinn, ¿paaldaa
tiipin bidiaa'ha chin guya'loh
gudahw ra' ba?

—Gahdzin —rahbi ra' xpwiinn
Ñi'h.

²¹Chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Ta nagahdxi gacabwa' tu?

**Basiaca Jesuhs la'h tuhbi
bwiinn nin ayi riin loh ñi'h**

²²Ya chin badzihn ra' ba tuhbi
guihdxyi nin laa Betsaida, ri'chi
gwanee ra' bwiinn guihdxyi chi
tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h
hasta zuu Jesuhs, ya guñi'nee
ra' ba la'h Ñi'h tin guidxi' Ñi'h
la'h bwiinn nin rahca loh ñi'h
chi, ²³chi'chi guna'zu Jesuhs naa
bwiinn nin rahca loh ñi'h chi,
gwanee Ñi'h la'h ba hasta rwaa'
guihdxyi, chi'chi bagahdxyi Ñi'h
rwaa' bizloh ba cun xihin Ñi'h,
neezaa badzii'ba naa Ñi'h yihca ba
chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh
ba gu rwa'ha ba, ²⁴ya guzo'baloh
caywa'ha bwiinn nin rahca loh ñi'h
chi, chi'chi rahbi ba:

—La'n rwa'ha la'h ra' ndxi'hw ra',
rñah ra' ba zigazi yahga naga ra'
nin rzah ra'.

²⁵Chi'chi baca'h garoopa naa Ñi'h
loh bwiinn chi stuhbi, ya chi'chiyi
bwa'ha za'ca ba garaatii' ra' cohsa
nayaa-nayaa, ²⁶chi'chi gunabwa'
Ñi'h cun rahbi Ñi'h loh ba:

—Ayi guziaa loh guihdxyi; mahzi
zigazi du'h bwaa yihdzi lu'h nee ayi
chyuloo gahbi lu'h xa biaca lu'h.

Guñi' Pehdru Jesuhs naa Crixtu

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷Ya seguihdu zenee Jesuhs
la'h ra' xpwiinn Ñi'h nez lahda
guihdxyi ra' xteenn guihdxyi
Cesarea cun Filipu, ya loh neziuh
gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra'
xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:

—¿Chyu ni'ca rahbi ra' bwiinn
naan?

²⁸Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Nuhn ra' bwiinn rahbi yi'h naa
lu'h Jwahn nin baro'bañihsa, ya
snuhn ra' ba rahbi yi'h naa lu'h
Elías, ya snuhn ra' ba rahbi yi'h naa
lu'h stuhbi ra' guehtu profeta ra'
nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.

²⁹Chi'chi rahbi Ñi'h:

—Ya la'h xchi'h tu, ¿xi nna tu
chyu naan?

Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:

—Yi'h nin naa lu'h Crixtu Llii'n
Dxiohs nin dxule'za nu.

³⁰Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
xpwiinn Ñi'h ayi xi guuyi ra' ba
chyu naa Ñi'h loh nin tuhbi bwiinn.

**Jesuhs guñi' loh ra' xpwiinn Ñi'h
xcweenta ziga gachi Ñi'h**

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹Chi'chi guzo'baloh Jesuhs
cagaluuyi Ni'h la'h ra' xpwiinn
Ñi'h, rahbi Ñi'h:

—Nahpa zidi'dxi'hn trabahjw duxa,
ya bwiinn guhla ra' xteenn guido'
cun bixohza ra' nin rnabwa' la'h
ra' bixohza, cun mweshu ra' nin
ruluuyi xlehyi Moisehs, zusacaloh
ra' ba na'h nee zidxiinn za ra' ba
na'h, per chin dxiohna dxyih
zabana'hn loh ra' bwiinnnguuchi.

³²Garaa dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Ñi'h loh ra' ba nayaa-nayaa, ya pur ni'chi gwaneé Pehdru la'h Ñi'h tuhbi lahdú tin guñi'nee ba loh Ñi'h tin ayi ñiza'ca Ñi'h zi'chi, ³³per chi'chi basia'garii loh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Pehdru:

—iGwasuu loh xnezyuun

Satanahs! iYi'h ayi ruhnn lu'h xigaaba xteenn Dxiohs, pur xigaaba si bwiinn guidxyiyuh cayuhnn lu'h!

³⁴Chi'chi gudihdxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn cun garaa xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi gaca tuhbi xpwiinnahn, gulgasia'ldasto' tu garaa ra' nin rza'bisto' tu guunn tu, nee guldxia' xcruhzi tu (nin zee loh dxyi'dxyi rii' naa gusaa'n lu'h gudzii'ba xquelnabahan lu'h pur xcweenta Jesucristu) bachi'h gulta'na'hla na'h —rahbi Ñi'h—

³⁵laasii bwiinn nin xclaa'dzi ayi guñihchi xquelnabahan ñi'h zuñihchi ban, per bwiinn nin guñihchi xquelnabahan ñi'h pur na'h, nee pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, zibahan ba par tu'pazi loh xquelnabwa' Dxiohs. ³⁶Laasii ÷xi gallu'yi guica'ha tuhbi bwiinn gaduhbi loh guidxyiyuh sidela guñihchi ba xquelnabahan ba?, ³⁷o neezaa ÷balaaca chiilli tuhbi bwiinn xcweenta xquelnabahan ba? ³⁸Neezaa sidela chyuulla tuhbi bwiinn gatuhyi loh ba na'h, o pur xchi'dxyi'hn nezloh ra' bwiinn nin rusahcaloh loh Dxiohs cun nin nuu loh ra' bwiinn nin nuu xtuhlda ra' ñi'h, neezaa na'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zatuhyi loon

pur bwiinn chi chin gabia'gariin stuhbi cun gaduhbi xquelnabwa' Xtaa'dahn cun ziahan xaanjla Ñi'h.

9 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba: —Nee guchiin nin rñi'n loh tu, nuu ra' bwiinn nin dxa'ga loh tu zwa'ha ra' ba gadzihn xquelnabwa' Dxiohs galoh nin gachi ra' ba.

Bidxa'h ziga rñah Jesuhs

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

²Chin gudii'dxi xo'pa dxyih, chi'chi gwaneé Jesuhs la'h dxi'h ra' Pehdru, Jacobo, cun Jwahn yihca tuhbi dahan roo', nee ri'chi bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h chi bidxa'h ziga rñah Ñi'h, ³ya xahba Ñi'h biahca labwehen dxyi'gah guhcabacha'han, ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn gahn gaca labweh ziga guhca labweh nachitsi xahba Ñi'h, ⁴ya ri'chi baluu'yiloh Elías cun guehtu Moisehs, cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h Ñi'h, ⁵chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:

—iMwehsu, bwen gahca dxuu nu'h rii'! iLa'h nu guidi'hnncha'yi chohnna yuu' dxillaa'; tuhbin para Yu'bilu'h, stuhbin para Moisehs, ya stuhbin para la'h Elías!

⁶Dxyigah zi'chi guñi' Pehdru laasii rdxiyhbi duxa ba cun schiohpa lasaa' ba ni'chin guñi' ba zi'chi, ⁷ya hohra chi gahca bi' tuhbi xcahyi dxyi'gah si bia'pa ra' ba la'n xcahyi chi, ya la'n xcahyi chi guñi' tuhbi rsiaa'ha nin rahbi:

—Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn; gulgazo'badxiahga xchi'dxyi bi.

⁸Ya mas balaacui'hn rahca lwehgu bwa'ha ra' ba tuhsi la Jesuhs zuu ri'chi, ya la'n xcahyi

chi guñihchiloh Moisehs cun Elías,⁹ ya chin biehtanee Ñi'h la'h ra' ba dahan roo' chi; chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h chi ayi xi guuyi ra' ba cuun nin bwa'ha ra' ba hastayi chin gabahan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw loh bwiinn guuchi,¹⁰ ya bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ayi gudxixtee' ra' ba nin bwa'ha ra' ba, per ziahan bwelta gunaabadxyl'dxyi loh lasaa' ra' ba cuun nin naa nin gabahan loh guelguhchi,¹¹ ya gunaabadxyl'dxyi ra' ba loh Jesuhs rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa rahbi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs nahpa galoh Elías dxi' que no la'h Crixtu?

¹²Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Pwihsi guchii galoh Elías dxi' tin dxiu'nza'ca ba garaatii'; neezaa rahbi loh Xchihtsi Dxiohs nahpa guti'dxiloh Llii'n Dxiohs trabahjw duxa nee zusa'caloh za ra' ba la'h Ñi'h,¹³ per rñi'n loh tu la'h Elías bi' la ya la'h ra' bwiinn bwi'hnnnee ra' ba la'h ba zigachi'zi guclaa'dzi ra' ba ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi ndxi'hw nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴Ya chin babia'garii Ñi'h hasta rii ra' snuhn xpwiinn Ñi'h bwa'ha Ñi'h ziahan duxa bwiinn rii gadiidxi ra' ba, nee cadxihldxyinee dxyi'dxyi paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h ra' xpwiinn Ñi'h,¹⁵ ya chin bwa'ha ra' bwiinn ziahan chi la'h Jesuhs, badxyigaa' loh ra' ba hasta ballu'n ra' ba bagachi'loh ra' ba la'h Ñi'h tin baga'paDxiohs ra'

ba la'h Ñi'h,¹⁶ chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—¿Xi ni'ca ruu'yidxyi'dxyinee tu la'h ra' ba?

¹⁷Chi'chi rahbi tuhbi ra' bwiinn chi loh Ñi'h:

—Mwehsu, rii' ze'ldane'hn llii'nahn laasii nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' bi nin basia'han goopa la'h bi tin gabwe'he lu'h bwiinndxaaba chi sto' bi,¹⁸ laasii chin rusa'cazii bwiinndxaaba chi la'h bi, rdxiiindxiah bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh, rbwe'he ba bitsi'hn rwaa' bi, nee hasta dxyigah rsihdzi loh lahyi bi. Squii' ruhnnee ba la'h bi nee cagasiu'nga gueldxyihdxyi chi la'h bi, ni'chin nin guna'ba'hn loh ra' xpwiinn lu'h tin ñabwe'he ra' ba bwiinndxaaba chi sto' bi per ayi bwi'hnn ra' ba gahn.

¹⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' garaa bwiinn ziahan nin rii ri'chi: —iAyy, bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h! iBwiinn naxihn ra'! ¿Balaaca xchi'hla nin gu'nnahn waanta chuu'huhn loh tu? iGultaa'nee llii'ngaa'n lu'h rii!

²⁰Ya chi'chi gwane ra' ba la'h bi'nxtuhbi chi loh Jesuhs, per chin bwa'ha bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs, chi'chi gudxiindxiah bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh, dxyigah na'du'bi bi loh yuh zohba bitsi'hn rwaa' bi,²¹ chi'chi rahbi Jesuhs loh xpah bi:

—¿Dez cuuca guna'zu gueldxyihdxyi rii' la'h bi?

Chi'chi rahbi xpaah bi loh Ñi'h: —Dez chin naa bi biñi'n,²² nee ziahan la xclaa'dzi bwiinndxaaba ca gaxdiinn la'h bi; rula'h

bwiinndxaaba ca la'h bi loh bwehla, loh ñihsa; per sidela zidxeela xa guunn lu'h balahsasto' lu'h la'h nu nee bwi'hnn ayuda la'h nu.

²³Chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn chi:

—¿Xa mohda rnaabadxyi'dxyi lu'h sidela, zahca gacane'hn yi'h? iGaraa zahca gacane'hn la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h zahca gacanee Dxiohs la'h ra' ba!

²⁴Chi'chi guzo'baloh jweersi cañi' xpaah bi'nxtuhbi chi loh Ñi'h, rahbi ba:

—iRiachiisto'n! iBwi'hnn cumpahñu na'h tin mahzi ru chechiisto'n!

²⁵Ya chin bwa'ha Jesuhs cagadiaa'ha ziahan bwiinn chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinndxaaba chi:

—Bwiinndxaaba nin bwi'hnn gwe'ta cun goopa la'h bi'nxtuhbi rii', na'h canabwa'n loh lu'h tin baria'h sto' bi nee ayi dxu'garii ru lu'h sto' bi.

²⁶Chi'chi gudidxyidxiah bwiinndxaaba chi cun dxyigah guidxiindxiah ba la'h bi, lwehgu baria'h ba sto' bi, ya basaa'n ba la'h bi zigazi bwiinn guuchi, ya bwi'hnn ra' bwiinn ziahan nin rii ri'chi lligaaba guhchi bi, ²⁷per la'h Ñi'h lwehgu guteesa Ñi'h la'h bi, ya lwehgu gwasu'nchii bi'nxtuhbi chi. ²⁸Chi'chi biuu'garii Ñi'h la'ñuu', ya ri'chi gunaabadxyi'dxyi rala'n ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h tin ayi chyu bwiinn ñwa'ha ya rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa la'h nu ayi chyu bidi'hnn gahn ñabwe'he bwiinndxaaba chi?

²⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Ziga lasaa' bwiinndxaaba rii', ayi gaca cwe'he tu ba sidela ayi cwidxi-guinaaba tu loh Dxiohs, neezaa sidela ayi gucwaa'han tu.

Jesuhs guñi' stuhbi la'ga'h xa gachi Ñi'h

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰Chin babii ra' ba ri'chi, badii'dxi ra' ba nez loh guihdxyi ra' xteenn Galilea, ya guclaa'dzi Jesuhs ayi chyu ñahcabwa' canehz nuu Ñi'h, ³¹ni'chin baluu'yi Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nee rahbi za Ñi'h:

—Nahpa zuti'dxi ra' bwiinn duhlida na'h loh ra' nin rnabwa', ya zidxiinn ra' ba na'h, per chin dxiohna dxyih guhchi'hn, zabahna'hn loh ra' bwiinn guuchi.

³²Per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba xi zee loh dxyi'dxyi ra' chi, nee bidxyihbi za ra' ba ñinaaba dxyi'dxyi ra' ba xiñin zee loh ra'n.

Jesuhs guñi' chyu mahzi lasahca

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³Chin badzihnnnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h loh guihdxyi Capernaum, biuu'garii Jesuhs la'n tuhbi yuu', chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Xiñin ze'yuu'yidxyi'dxyi tu chin zo'pa nu'h loh neziuh?

³⁴Ya ayi guñi'tii' ra' xpwiinn Ñi'h, laasi la'h ra' ba ze'yuu'yidxyi'dxyi ra' ba chyu tuhbi ra' ba naa nin mahzi lasahca, ³⁵ya lwehgu guzohbagah Ñi'h chi'chi gudihdxyi Ñi'h la'h gadzi'lh bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Sidela xclaa'dzi tuhbi tu gaca lasahca, nahpa gaca tu tuhbi bwiinn nin nado'laadzi ru loh ra' garaa lasaa' tu.

³⁶Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi biñi'n bi'tu'hn, ya bazuh Ñi'h la'h bi galaayi ra' ba chi'chi gudi'dzi Ñi'h la'h biñi'ni'hn chi, chi'chi rahbi Ñi'h:

³⁷—Chyu chi'zi bwiinn nin gacanee tuhbi biñi'n squii', zahcane za ba na'h, nee bwiinn nin rahcane na'h, ayi na'h dxi'hn rahcane ba sino que nee Xtaada Dxiohsa'hn nin gulu'nehza na'h rahcane ba.

**Bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h,
xlahdu nu'h nuu ba**
(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸Seguihdu rahbi Jwahn loh Ñi'h:
—Mwehsu, bidia'ha nu loh tuhbi bwiinn nin rabwe'he bwiinn dxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' lah lu'h, ya bachidi'tsi nu loh ba ayi ru guunn ba zi'chi laasii ayi nee dxi'h ba ca'nzahnee ba la'h nu'h.

³⁹Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulgasaa'n bwiinn chi laasii bwiinn nin ruhn dzi'n roo ra' cun xquelrnabwa' laan ayi xñi'yah ba na'h, ⁴⁰tin bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi childxinee la'h nu'h xlahdu gahca nu'h nuu ra' ba.

⁴¹Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin guni'hi nicala tuhbi bahsu ñihsa la'h tu laasii naa tu xpwi'nn ra'n, Dxiohs gudi'hi prehmiu la'h ba.

Rriezgu chuu xtuhlda ra' bwiinn
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴²Rahbi za Ñi'h:

—Chyu chi'h zi nin gusiaaba la'h biñi'n bi'tu'hn ra' rii loh duhlda pur nin riachiisto' ra' bi na'h, mas cha'yi gula'ha ra' ba la'h ba loh ñihsado' cun guchi'bi ra' ba tuhbi dxiah roo' yahn ba, ⁴³nee sidela naa lu'h rutsiigan yi'h loh duhlda, mas cha'yi guchyuu'ga lu'hn; tin mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs dxuuca lu'h xlawaa'ha chee lu'h gabihldxyi cun garoopa naa lu'h hasta ayi dxiiu'yitii' dxih, ⁴⁴hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tu'pazi. ⁴⁵Ya sidela gadzih dxyih gutsiiga ñaa' lu'h yi'h loh duhlda bachyuu'gan; mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs dxuuca lu'h xlawaa'ha garoopa ñaa' lu'h, chee lu'h loh bwehla xteenn gabihldxi, ⁴⁶hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tu'pazi. ⁴⁷Nee sidela la'h tuhbi bizloh lu'h gusiaaban yi'h loh duhlda, gule'hen; mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs nicala cun tuhbi si bizloh lu'h xlawaa'ha chenee garoopan yi'h loh dxih xteenn gabihldxyi ⁴⁸hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa nin ayi cha'loh, nee ayi garia'h ra' ba ri'chi, ⁴⁹laasii ziga rrohba zihdxi yihca xi chi'h zi guelwahw, zi'chi za chioobaa bwehla yihca garaa ra' bwiinn. ⁵⁰Bwen naa zihdxi, per sidela guñihchin guelnallii, ¿xaalla guunn chi'h tu dxiaca za'can? Zi'chi gahca la'h tu, gulgahca ziga zihdxi nin nallii tin gaca gallu'yi tu loh ra' bwiinn guidxyiyuh, nee gulguibahannee za'ca lasaa' tu.

**Jesuhs baluu'yi ayi nuu taa'ha
bwiinn che'hla ba**
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

10 Seguihdu babii Jesuhs loh guidhxyi Capernaum, tin

zee Ñi'h para guihdxyi xteenn Judea cun loh guihdxyi xteenn yuh nin rii stuhbi lahdu gui'w Jordahn, ya ri'chi badiaa'ha ziahan bwiinn, chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn chi ziga naa xcostumbre Ñi'h. ²Hohr chi badzihn ra' paaldaa bwiinn fariseu ri'chi, per ya la'h ra' ba guclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba prehba la'h Ñi'h tin gwa'ha ra' ba zahca gusia'garii Ñi'h dxyi'dxyi nin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:

—¿Ta naa bwen taa'ha tuhbi bwiinn la'h che'hla ba?

³Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Cuun nin ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h tu?

⁴Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Basaa'n Moisehs la'h ra' ndxi'hw cun sola tuhbi dxihtsi riahsa xcweenta nin rlaa'ha ra' ba che'hla ra' ba, ya bachi'h rusaa'n ra' ba che'hla ra' ba.

⁵Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Baca'h Moisehs zi'chi, laasii tantu bwiinn dxiipa tu, ⁶per chin gurihxchih guidxyiyuh: “Ndxihw cun gunna'h bwi'hnn Dxiohs” ziga rñi' loh Xchihtsi Ñi'h. ⁷Neezaa rñi' loh Xchihtsi Ñi'h: “Ni'chin chin ruchinaa tuhbi ndxi'hw, rre'caa ba loh xtaada ba loh xmaah ba ya rbahannee ba la'h gunna'h nin raaca che'hla ba, ⁸ya garoopa ra' ba naa ba zigazi tuhsi bwiinn”; naa ra' ba zigazi tuhbi bwiinn xlawaa'ha chiohpa bwiinn. ⁹Dxiohs bachi'dxiu-bacha'ga la'h ra' ba, ni'chin nin ayi nuu taa'ha ra' ba.

¹⁰Ya chin rii ra' ba la'n stuhbi yuu', gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h xcweenta gahca nin

rlaa'ha lasaa' bwiinn, ¹¹chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Sidela la'h tuhbi bwiinn taa'ha ba che'hla ba ya guica'ha ba stuhbi gunna'h, ya zi'chi canee lasaa' zi ra' ba zigazi xtuh ra' ba, ¹²ya sidela la'h tuhbi gunna'h taa'ha ba la'h xpwiinn ndxi'hw ba ya guica'ha ba stuhbi ndxi'hw, bwiinn chi nabahan gubwihlli zi ra' ba.

Bwi'hnntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³Ya tantu guclaa'dzi ra' bwiinn chi dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesuhs, hasta xpiñi'n ra' ba gwaneer ra' ba loh Ñi'h, tin badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' bi, per chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h ni'chi guzo'baloh riidxihdxyinee dxyi'dxyi ra' ba la'h ra' bwiinn nin ze'nee ra' biñi'n ra' chi loh Jesuhs, ¹⁴ya chin bwa'ha Jesuhs zi'chi cayahca, chi'chi bidxyi'chi Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:

—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n hasta zu'hn, ayi ru gucwe'za tu la'h ra' bi, laasii xquelrnabwa' Dxiohs naa xteenn ra' bwiinn nin nado'laadzi ziga biñi'n ra' rii', ¹⁵nee guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin ayi chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs zigazi naa tuhbi biñi'n nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ñi'h, bwiinn chin ayi chuu ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.

¹⁶Chi'chi gudi'dzi Ñi'h la'h ra' biñi'n chi, nee tin badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' bi nee gunaaba gahca Ñi'h loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' biñi'n ra' chi.

Tuhbi ndxi'hw ricu nin nuu ziahan xixteenn ñi'h

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷Ya tuhbi dxyih gaduhbi nin cagu'guihn Jesuhs guzee Ñi'h

stuhbi nehza, badzihn gallu'n tuhbi ndxi'hw hasta zuu Jesuhs, ya lwehgu bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs, ¹⁸chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:

—Daada, mwehsu cha'yi, ¿xa ni'ca gu'nna'n tin guziaa'hahn dxibaa' guibahane'hn Dxiohs para tu'pazi chin gachi'hn?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:

—¿Xixnaa rñi' lu'h naan cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn cha'yi naa xmohda ñi'h sola tuhbi dxi'h Dxiohs naa cha'yi. ¹⁹La'lu'h naann la nin rnabwa' loh Xchihtsi Dxiohs: “Ayi chiinn lu'h bwiinn, ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli, ayi cwaan lu'h, ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw, ayi gusagui'hi la'h bwiinn, nee gaca nadzii'hi lu'h xcuzahn ra' lu'h.”

²⁰Chi'chi rahbi ndxi'hw chi loh Ñi'h:

—Mwehsu, garaatii' ra' dxyi'dxyi ca cagazo'badxiaagahn dez chin guhca'hn biñi'n.

²¹Chin bwa'ha Jesuhs loh ndxi'hw chi, guhca nadzii'hi sto' Ñi'h la'h bi, chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:

—Stuhbi dxi'h cohsa ria'dxyi guunn lu'h; bwaa tin batoo' garaa xixteen lu'h ya chi'chi chi'zi lu'h mweeyi chi guica'ha ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, ya zi'chi zaapa lu'h guelnaza'ca llaa'ndxibaa', nee lwehgu gahca da'na'hla na'h tin gu'a lu'h xcruhzi lu'h.

²²Ya chin bihn ndxi'hw chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Ñi'h, guhca nalaasa sto' bi laasii ziahan roo' xica nahpa bi, ²³chi'chi biahyi Jesuhs tin bwa'ha Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—iNagahn duxa par chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs!

²⁴Ya badxyigaa' duxa loh ra' xpwiinn Ñi'h chin bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h stuhbi:

—Llii'n ra', illi'balla nagahn naa para chu'tii bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs! ²⁵Mas ayi guinagahn ru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n tuhbi guihchi guulla, que no ziga tiidxi tuhbi rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.

²⁶Chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h zi'chi chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba: —¿Chyuulla gaca chi'h ta'h loh duhlda?

²⁷Chi'chi bwa'ha Ñi'h loh ra' ba ya rahbi Ñi'h:

—Para bwiinn ra', nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para la'h Dxiohs.

²⁸Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h: —La'h nu la'nu dxugasaa'n garaa nin nadxiaapa nu, tin zo'pana'hla nu yu'bilu'h.

²⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Nee guchiin nin rñi'n loh tu, ziga bwiinn nin nugasaa'n yihdzi ñi'h, xpaah ñi'h, xmaah ñi', bwihtsi ra' ñi'h, che'hla ñi'h, llii'n ñi'h, o xuh ra' ñi'h pur xcwee'ntahn cun pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,

³⁰zica'ha ra' ba garaa ni'chi stuhbi gaywa'h bweelta mahzi ru loh guidxyiyuh rii' nicala zidxyi'chinee bwiinn la'h ra' ba, per llaa'ndxibaa' zica'ha ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii' chin gachi ra' ba,

³¹laasii chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs jwisi loh guidxyiyuh, garaa ra' bwiinn nin ruhnn lligaaba lasahcaduxa ra' ba nnah ayi gaca lasahcatii' ra' ba chi'chi, ya bwiinn

ra' nin ayi lasahca nnah ni'chi ra' gaca lasahca chi'chi.

Nin rioonna bweelta guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³²Ya loh zeezah ra' ba loh neziuh para guiidxyi Jerusalehn ñiidxyuu Jesuhs ya dihtsi Ñi'h na'hla gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h laasii rdxiyihbi ra' ba nee coma guiidxyi chi nahpa chiinn ra' ba la'h Ñi'h, ya neezaa bwiinn ra' nin zee na'hla la'h Ñi'h rdxiyihbi ra' ba, ya chi'chi gule'caa Jesuhs gadzi'h bichiohpa nin naa xpwiinn Ñi'h tin rahbi Ñi'h loh ra' ba cuun nin saca Ñi'h, squii' rahbi Ñi'h:

³³—Gulguia'ha, rñi'n loh tu, la'h nu'h zoo para guiidxyi Jerusalehn, ya na'h ziga naan bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs loh guidxyiyuh, zuti'dxi ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza na'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi zuti'dxi ra' ba na'h loh nin guunn guelguxchisi na'h. Nee guinabwa' ra' ba gachi'hn cun guti'dxi ra' ba na'h loh ra' bwiinn ziitu, ³⁴ni'chi ra' gusa'cazii na'h cun gullihdzinee ra' ba na'h, guchahn xihin ra' ba loon cun gadxiinn ra' ba na'h, per chin dxiohna dxyih zabahana'hn —rahbi Ñi'h.

Jacobo cun Jwahn gunaaba tuhbi bwehni'hn loh Jesuhs

(Mt. 20.20-28)

³⁵Jacobo cun Jwahn, llii'n Zebedeu, gwabiiga ra' loh Jesuhs ya rahbi ra' ba loh Ni'h:

—Mwehsu, xclaa'dzi nu guunn lu'h tuhbi bwen nin gachinaaba nu loh yu'bilu'h la'h nu.

³⁶Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba: —¿Xini'ca bweni'hnca xclaa'dzi tu gu'nnahn la'h tu?

³⁷Chi'chi rahbi ra' ba loh Ni'h: —Chin guinabwa' lu'h loh lla'ñih xteenn lu'h, xclaa'dzi nu zohbanee nu yi'h; tuhbi nu xlahdu derehchu lu'h stuhbi nu xlahdu rrabwehsa lu'h.

³⁸Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Nin ayi gaann tu xiñin nin rnaaba tu. ¿Ta ziza'caziinee tu na'h cun gachinee za tu na'h?

³⁹Chi'chi rahbi ra' ba: —Nicala gachinee nu yi'h. Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba: —Guchii tu ziza'caziinee tu na'h nee zahchinee za tu na'h ziga gachi'hn, ⁴⁰per ayi na'pahn derechu guñaan loh tu cuun nin zohba xlahdu derechu'hn o xlahdu rrabwehsa'hn; sola Dxiohs cwii la'h ra' bwiinn nin so'banean llaa'n dxibaa'.

⁴¹Ya chin bihn zatsi'h xpwiinn Ñi'h nin gunaaba Jacobo cun Jwahn, bidxyi'chinee ra' ba la'h ra' ba, ⁴²chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba ya rahbi Ñi'h:

—Ba naann tu nin rnabwa' loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel naa ra' ba ziga dxi'ba nin naguihdzi; neezaa cuun chi'h zi bwiinn nin lasahca loh ra' ba ruhnn zi'chi, ⁴³per cun la'h tu ayi gaca tu zi'chi, ya nin xclaa'dzi gaca nin mahzi lasahca nahpa gacanee ba la'h ra' lasaa' ba. ⁴⁴Zi'chi gahca za nin xclaa'dzi gaca nin mahzi guinabwa' loh tu, nahpa gaca ba ziga tuhbi mooza loh tu, ⁴⁵laasii na'h, Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ayi ze'lda dxi'hn para guunn

bwiinn sirba loon, sino que na'h ze'ldahn tin gu'nnahn sirba, nee gudi'hi zan xquelnabahanahn para la'h ra' ziahan ra' bwiinn tin ta'h ra' ba loh duhlda.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin laa Bartimeu ayi biin loh ba
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶Ya chi'chi Jesuhs cun garaa za xpwiinn Ñi'h gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' ba nez guiidxyi nin laa Jericoh, ya zeena'hla za ziahan ra' bwiinn la'h Ñi'h, ya loh neziuh xteenn rwaa' guiidxyi chi zohba tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h nin biria'hlah Bartimeu llii'n Timeu, rzohba ba rbwe'he ba cardah, ⁴⁷ya chin gudii'dxidiahga ba zeedii'dxi Jesuhs nin ze' loh guiidxyi Nazaret ri'chi, chi'chi guñi' ba jweersi roo', rahbi ba:

—iJesuhs llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!

⁴⁸Ya bidxyi'chi ziahan ra' bwiinn ni'chin rahbi ra' ba loh ba:

—iBiacadxyii! iAyi rñi' lu'h zi'ca!

Per la'h ba mahzi ru jwersi roo' ru cañi' ba:

—iLlii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!

⁴⁹Ya guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ni'h gwaca'ha ra' ba bwiinn chi ya rahbi ra' ba loh ba:

—Bazuhchihpa sto' lu'h, gwasu'nchii; yi'h cabwihdxyi ba.

⁵⁰Ya lwehgu gule'caa bwiinn chi lahdxi nin caa dihtsi ba tin gudxihxi ban loh yuh, chi'chi gwasu'nchii gallu'n ba ya gwah ba hasta zuu Ñi'h, ⁵¹chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—¿Xini'ca xclaa'dzi lu'h gu'nnahn pur yi'h?

Chi'chi rahbi bwiinn nin rahca loh ñi'h chi:

—Mwehsu, xclaa'dzihn guunn lu'h gwa'hahn.

⁵²Chi'chi rahbi Ñi'h:

—Zahca guziaa lu'h, la'h lu'h biaca laasii gwachiisto' lu'h na'h.

Ya hohra chi gahca biaca bizloh ba, ya zena'hla ba la'h Jesuhs loh nehza.

**Guyu'tii Jesuhs loh guiidxyi
Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi**

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

11 Ya chin zeegadzihn Ñi'h guiidxyi ra' nin laa Betfageh cun guiidxyi Betania nin ria'han gahxu loh guiidxyi Jerusalehn nee gahxu za loh dahan nin laa Olivo, guxe'hla Jesuhs chiohpa xpwiinn Ñi'h ²tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulcheh loh guiidxyi nin naa gahxu ru, ya chin gadzihn tu ri'chi, ri'chi zwa'ha tu cadu'h tuhbi buhrra nin nadxyi'bi nin nagahdxi gaca nado'tii'; guxachi tu ma, tin dxie'nee tu ma, ³ya sidela chyuulla guinaabadxyi'dxyi loh tu: “¿Xixnaa rigaxachi tu ma?” squii' guiñi' tu loh bwiinn chi: “Tuhbi bwiinn nin mahzi rnabwa' cachi'hn ma”, per lwehgu gahca gusia'garii ba ma.

⁴Pwihsi gwah ra' ba ya badxeela ra' ba hasta cadu'h buhrra chi gahxu rwaa' tuhbi pwerta xteenn tuhbi yuu', chi'chi guxachi ra' ba buhrra chi, ⁵neezaa gunaabadxyi'dxyi nuhn ra' bwiinn nin rii ri'chi loh ra' ba, rahbi ra' ba:

—¿Xini'ca ruhnn tu? ¿Xinaa riigaxachi tu buhrra ca?

⁶Chi'chi rahbi ra' ba ziga rahbi Jesuhs guiñi' ra' ba, ya cun basaa'n ra' ndxi'hw ra' chi zeenee ra' xpwiinn Ñi'h buhrra chi, ⁷ya chin baganee ra' ba ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma, tin guzohba Jesuhs dihtsi ma, ⁸ya ziahan ra' bwiinn gudxyihxi ra' ba xahba ra' ba loh neziuh nez hasta zeedii'dxinee ma la'h Ñi'h, ya snuhn ra' ba bachyuu'ga llii'dzi xteenn ra' yahga loh dahan tin gudxyihxi ra' ban loh neziuh hasta tiidxi Ñi'h, ⁹ya nuhn ra' bwiinn nin zeeñiidxiuu nez loh Jesuhs, cun snuhn ra' ba nin na'hla la'h Ñi'h, guza'loh cañi' ra' ba jweersiroo', rahbi ra' ba:

—iBwen duxa naa Dxiohs!
iBwi'hnn taa'yi Dxiohs yihca rrehyi nin ze' pura xcweenta Dxiohs! ¹⁰iBwi'hnn taa'yi Dxiohs la'h guelnabwa' nin ze' xcweenta xpaah Davihd nu'h! iZuxchiilli Dxiohs!

¹¹Ya loh nin guyuu'tii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, lwehgu gwah Ñi'h la'n guido' roo' ya bwa'hasi za Ñi'h gadiidxtii' nee zigala coma gudxyihla ni'chin lwehgu gahca gubia'gariinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h para guihdxyi Betania.

Jesuhs gulu'dii la'h tuhbi yahga ñiigu

(Mt. 21.18-19)

¹²Ya chin barah gue'la, babiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h guihdxyi Betania, bie'suh bichia'han Ñi'h, ¹³chi'chi bwa'ha Ñi'h tuhbi yahga ñiigu zihtu dxyigah nagaa rñah yahga chi cun batahga, ni'chin gwagua'ha Ñi'h gu nuu xi ñinahxi caa loh yahga chi,

per ayi bidxeela Ñi'h nin tuhbin laasii ayi chi'chi dxi'h rcah ñinahxi, ¹⁴ya delanta loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h loh yahga chi:

—Ayiru chuu dxyih guicah ñinahxi loh lu'h.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵Zee chi'h Jesuhs para Jerusalehn cun xpwiinn Ñi'h, per loh nin guyuu'tii Ñi'h la'n guido' roo', guzo'baloh babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' bwiinn nin cayuhnn guri'xi ra', garaa nin riigatoo' cun nin riizi' xica ra' ri'chi; nee neziinezi'chi gulu'bwih Ñi'h xmweella ra' bwiinn nin rucha'h mweeyi cun xagaxiyyi ra' nin rutoo' palohmma ra', ¹⁶ya ayi ru basaa'n Ñi'h chyuu bwiinn ñidii'dxi nez hasta zohba guido' roo' cun xica cohsa ra', ¹⁷baluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn rahbi Ñi'h:

—La'tu naann la xa rñi' Dxiohs ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Yiidzihn gaca tuhbi yuu' hasta dxi' ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, tin cwidxyi-guinaaba ra' ba na'h”, iper la'h tu cayuhnn tun ziga zi tuhbi cwehva hasta riuu' ra' guba'n!

¹⁸Ya chin bihnn ra' bixohza ra' nin rñabwa' la'h ra' bixohza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi nin bwi'hnn Jesuhs, gudxi'hyi ra' ba xa chiinn ra' ba la'h Ñi'h, per guyuu' ra' ba guelnadxyi'bi la'h ra' bwiinn, laasii garaa ra' bwiinn badxyigaa' duxa xcweenta ziga ruluu'yi Ñi'h, ¹⁹ya chin gurih gue'la, biria'h Ñi'h lahda guihdxyi chi.

**Jesuhs baluu'yi la'h ra' xpwiinn
Ñi'h xa cwidxyi-guinaaba ra' ba loh
Dxiohs**

(Mt. 21.20-22)

²⁰Ya chin barah gue'la rsiiyido' gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h hasta zohba yahga ñiigu nin gulu'dii Ñi'h, ya yahga chi gubihdzi la hasta cun nee xtulbaa'han, ²¹ya loh nin bagannasto' Pehdru nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi ba loh Ñi'h: —Mwehsu, ibwa'ha! iLa'h yahga ñiigu nin gulu'dii lu'h la'n gubihdzila!

²²Chi'chi rahbi Ñi'h:

—Gulchechiisto' tu Dxiohs,

²³pwihsi na'pahn siguhra sidela chyulla gahbi loh dahan rii': “Biyadxu ri'ca tin gwah loh ñihsado”, zuzo'badxiahgan xchi'dxyi ba sidela ayi guunn chiohpa sto' ba. ²⁴Ni'chin nin rñi'n loh tu sidela xiilla guinaaba tu loh Dxiohs, zuni'hi Ñi'hn, ni'chin nin gulchechiisto' tu la'h Ñi'h.

²⁵Chin cwidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, sidela nuu chyuulla bwiinn rdxyi'chinee tu, gulsia'ldasto' tu xtuhlda ba, tin para dxia'ldaza sto' Xtaada tu nin nuu dxibaa' xtuhlda tu. ²⁶Sidela ayi dxia'ldasto' tu xtuhlda chyuulla bwiinn, neezaa Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi dxia'ldasto' za ba xtuhlda tu.

**Gunaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa
Jesuhs**

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷Ya chin gubia'gariinee Ñi'h la'h ra' ba para guiidxyi Jerusalehn, gwah Ñi'h la'n guido' roo' stuhbi, ya ri'chi zeezah Ñi'h chin badzihn

ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun nuhn mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi, cun nuhn bwiinn guhla ra', ²⁸ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Chyu bani'hi guelrnabwa' yi'h tin ruhnn lu'h dzi'n ra' nin cayuhnn lu'h?, o ¿chyu xquelnabwa' cayuhnn lu'hn?

²⁹Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Neezaa na'h guina'badxyi'dxyi'hn loh tu tuhbi rsohn, ya sidela chixtee' tu, zidixtee'zahn cun chyu xquelnabwa' ru'nnahñin. ³⁰Guldxixtee' loon: ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs gulu'nehza la'h ba o bwiinn zi ra'?

³¹Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:

—¿Xa guidi'tsi nu'h? Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: “Dxiohs gulu'nehza la'h ba”, ³²chi'chi nnaa ba loh nu'h: “¿Xixnaa chi'h ayi gwachiisto' tu xchi'dxyi ba?”, ¿o zidi'tsi nu'h: “Tuhbi bwiinnzi guxe'hla la'h Jwahn.”?

Per ayi guhdzi ra' ba zi'chi laasii bidxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn, laasii bwiinn ra' nin rii nez chi ruhnn lligaaba Dxiohs guxe'hla la'h Jwahn, ³³pwihsi cun rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi loh Ñi'h:

—Ayi chyu gaann chyu guxe'hla la'h Jwahn.

Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Pwihsi zigasi za ayi nnaa tu chixtee' tu nin canaabadxyi'dxyi'hn loh tu, zi'chi za na'h ayi chixte'hn loh tu chyu bani'hi guelrnabwa' na'h cayu'nnahn dzi'n ra' rii'.

**Cwenta xteenn ra' mooza dxaaba nin
bia'hannee ra' nuhn yahga uhva ra'**

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

12 Ya gwazah bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta rii', rahbi Ñi'h:

—Guyuu' tuhbi bwiinn, bwi'hnn biñih ba nuhn yahga uhva ra' loh xuh ba, chi'chi bwi'hnn ba lee' gadiidxi loh yuh chi, neezaa bwi'hnn ba tuhbi tanque hasta guixi'h uhba ra', cun bwi'hnncha'yi za ba tuhbi yuu' roo' nin naa ziga tuhbi torre, ya basia'hannee ba loh yuh chi la'h paaldaa bwiinn ra' tin gaapa ra' ban garoolda, ya chin gabwe'hecaan li'hn nahpa gaca garoolda li'hn chi guica'ha ra' ba, ya zee chi'h ba zihtu roo', ²per chin badzihn dxyih nin guunn garoolda ra' ba li'hn, chi'chi guxe'hla ballwaa'n nin naa xteenn ñi'h loh yuh tuhbi xmooza ba, tin gwagañi' ba loh ra' bwiinn nin bia'hannee loh xuh ba tin ñudi'hi ra' ba li'hn nin ruhnn tucabri ñaca'ha ba, ³per xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba nin ruhnn tucabri ñaca'ha mooza chi, mejor gudxi'ldxyihdxyi ra' ba la'h mooza chi ya ayi chi'h xi badi'hi ra' ba ñaca'ha ba. ⁴Seguihdu guxe'hla ba stuhbi xmooza ba loh ra' ba, ya mooza chi basihdzidxiah ra' ba la'h ba gutaa'ha ra' ba yihca ba nee biguii za ra' ba loh ba, ⁵per guxe'hla ba snuhn ra' xmooza ba. Nuhn ra' ba gudxi'ldxyihdxyi ra' ba, ya snuhn ra' mooza chi gudxiinn ra' bwiinn nadxaaba ra' chi.

⁶Per bia'dxyi llii'n ba nin nadzii'hi duxa ba, ya luulchima guxe'hla ba llii'n ba, laasii bwi'hnn ba lligaaba: “Pwehda zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi llii'nahn.” ⁷Per chin badzihn bi, rahbi loh lasaa' ra' nin raa'n loh xuh ba: “Bwa'ha ni'casihn nin dxia'hannee gaduhbi loh yuh rii'; gulchoo'ho gachidxiinn nu'h bi tin

la'h si nu'h gachica'ha nu'h gaduhbi loh yuh rii'.” ⁸Pwihsi guna'zu ra' ba la'h bi, gudxiinn ra' ba la'h bi ya chi'chi bagala'ha ra' ba xcweerpu bi rwaal' yuh chi.

⁹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Pwihsi, ¿xi ruhnn tu lligaaba gunnee daada nin naa xteenn ñi'h yahga uhva ra' la'h ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba? Zi' ba tin dxie'chiin ba garaa ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba, ya chin cha'loh gachi ra' bwiinn chi, chi'chi gudi'hi ba loh yuh chi la'h ra' guriin bwiinn. ¹⁰Pwehda nagahdxi gu'lda tu loh Xchi'dxyi Dxiohs rahbi:

Dxiah nin gule'hecaa ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi baria'caa naa dxiah za'ca nnah.

¹¹Dxiohs bwi'hnn lligaba zi'chi gaca, nee naan tuhbi bwen duxa para la'h nu'h.

¹²Ya chi'chi guclaa'dzi bwiinn dxixi'hw ra' chi ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h hohra chi gahca, laasii gwasaa ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh ra' ba, per bidxyihbi ra' ba ñuhnn ra' ban, laasii rii ziahan roo' bwiinn ri'chi mejor ziaa ra' chi'h ba.

Dxyi'dxyi cweenta xteenn impwestu

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³Chi'chi guxe'hla ra' bwiinn dxixi'hw chi paaldaa ra' bwiinn fariseu loh Jesuhs cun neezaa ra' nin nin naa xpwiinn Herodes tin ñiñi' Ñi'h xilla dxyi'dxyi ra' nin ñuhnn guelguxchisi la'h Ñi'h, ¹⁴ya chin badzihn ra' ba rahbi ra' ba loh Ñi'h: —Mwehsu, naann nu xnehza rñi' lu'h cun ganaalla dxyi'dxyi nin

guchii, ayi ruhnn lu'h cweenta chyu chi'h zi bwiinn sino que ruluu'yi lu'h cun gaduhbi sto' lu'h xneziuh za'ca Dxiohs; ÷ta naa xnehza gachidxilli nu impwestu loh rrehyi César o ayi chyu chiilli?

¹⁵Per lwehgu guhcabwa' Jesuhs xa naa xigaaba ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Xixnaa ruhnn tu lligaaba guunn tu prehba na'h cun xchixi'hw tu? Gulgaluu'yi tuhbi xmweyi tu na'h tin gwa'hañin.

¹⁶Chi'chi badi'hi ra' ban, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Chyu yihca caa lohon, cun chyu laa caa lohon?

Chi'chi rahbi ra' ba:

—Xteenn emperador.

¹⁷Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gulgadi'hi za la'h Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h.

Ya badxyigaa' duxa loh ra' ba nin guñi' Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xcweenta nin gabahan bwiinn loh ra' bwiinn nin guhchi

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸Ya chi'chi gwah paaldaa ra' bwiinn nin laa saduseu ra', tin gwagua'ha ra' ba loh Jesuhs, per saduceu ra' chi ayi riachiisto' ra' ba gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ni'chin nin gunaabadxyi'dxyi ra' ba cweenta ra' rii' loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

¹⁹—Mwehsu, basia'hannee Moisehs dxihtsi la'h nu'h, loh dxihtsi chi caa: “Sidela chyuulla tuhbi ndxi'hw nin bachinaa gachinen ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' cun xcunna'h ba, ni'chin nahpa guica'ha

bwihtsi ba la'h gunna'h chi tin chuu llii'n ra' ba xcweenta guehtu guhla bwihtsi ba.” ²⁰Guidi'hnn nu'h nuu gahdzi ndxi'hw ya garaa ra' ba naa tuhsi bwihtsi ra'; bwiinn galoh bachinaa ba ya guhchi ba, per ayi chyu llii'n ba guyuu' cun xcunna'h ba, ²¹ya chi'chi guca'ha bwihtsi raroopa ba la'h gunna'h viuhda chi per ayi za chyu llii'n ra' ba guyuu', ²²ya zi'chi gahca za cada tuhbigah ra' ba hasta que no bachinaa gagaadzii ra' ba la'h gunna'h chi, chi'chi neezaa gunna'h chi guhchi per ayi chyu llii' ra' ba guyuu' cun gunna'h chi. ²³Yannah, chin gabia'garii gabahan ra' ba, ÷cuun pa'h xchi'h nin naa che'hla gunna'h chi?, laasii gagaadzii ra' ba bachinaa la'h gunna'h chi.

²⁴Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Cache'h yihca tu, laasii ayi nu'nbwa' tu loh Xchi'dxyi Dxiohs cun xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs. ²⁵Chin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, gaca ra' ba ziga aanjla ra'; ayiru guchinaa ra' ba, ²⁶ya loh ziga nin gabahan ra' bwiinn nin guchi, ÷ta nagahdxi gu'lda tu loh dxihtsi nin baca'h guehtu Moisehs xcweenta la'n yaguichaa' nin gurih bwehla? Dxiohs rahbi loh Moisehs: “Na'h naan Xchiohs Abrahñ, Xchiohs Isaac, cun Xchiohs Jacobo.” ²⁷Pwihsi sidela la'h Dxiohs naa xpwiinn Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' rii', ayi naa ra' ba bwiinn guuchi laasii nabahannee ra' ba la'h Ñi'h. Ni'chin nin cache'h duxa yihca tu.

Jesuhs guñi' cuun xchi'dxyi lehya Moisehs nin mahzi lasahca

(Mt. 22-34-40)

²⁸Ya chin badzihn tuhbi mwehsu nin ruluu'yi lehya, biooba ru

bihn dxiahga ba bwengahca basia'garii dxyi'dxyi Jesuhs, ni'chin nin gwabiiga ba loh Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ba squii' loh Jesuhs:

—¿Cuun xchi'dxyi xlehyi Moisehs nin mahzi lasahca loh garaa ra' dxyi'dxyi lehyi?

²⁹Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Squii' rñi' dxyi'dxyi nin mahzi lasahca: “Gulgaca'dxiahga bwiinn Israel ra', Xtaada Dxiohs nu'h naa tuhbi dxi'h sola Dxiohs. ³⁰Gantsii'hi lu'h la'h Xtaada Dxiohs lu'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbitii' xaalma lu'h, cun gaduhbi lligaaba lu'h, nee cun gaduhbi za xjweersi lu'h.” ³¹Zi'chi gahca za rñi' nin raroopa dxyi'dxyi: “Gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca.” Ayi ru dxyi'dxyi nin mahzi lasahca loh dxyi'dxyi ra' rii'.

³²Chi'chi rahbi mwehsu chi loh Jesuhs:

—Bwengahca, mwehsu; guchii dxyi'dxyi nin rñi' lu'h: Tuhbi dxi'h Dxiohs nuu, nee ayi stuhbi Ñi'h caalla nehza, ³³nee nahpa gantsii'hi lu'h la'h Ñi'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbi xaalma lu'h, cun gaduhbi xjweersi lu'h, nee cun gaduhbi xigaaba lu'h; nee gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca, ya dee ra' mahzi lasahcan loh Dxiohs loh ziga xiilla guhn nin gudi'hi lu'h loh Ñi'h.

³⁴Chin bwa'ha Jesuhs xnehza guñi' mwehsu chi chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—Ayi zihtu ru dxi'h ria'han lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs.

Ya nin stuhbi ra' ba ayi biaalla ñinaabadxyi'dxyi ru xiilla dxyi'dxyi loh Ñi'h.

¿Chyu llii'n naa Crixtu?

(Mt. 22-41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵Chin nuugaluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido', chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Xa mohda rñi' ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi Crixtu naa llii'n guehtu Davihd? ³⁶Pwihsi guehtu Davihd gahca, pur Spíritu Saantu guñi' ba rahbi ba:

Daada Dxiohs rahbi loh Daada nin rnabwa' na'h:

“Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih gutsi'gahn garaa ra' nin rdxyi'chinee yi'h nez ñaa' lu'h.”

³⁷Sidela la'h guehtu Davihd rahbi: “Crixtu guinabwa' na'h”, ¿xaalla gaca chi'h Crixtu llii'n Davihd?

Ya ziahan nin rii ri'chi nasaa bacad'xiahga ra' ba nin cañi' Jesuhs.

Badzii'ba Jesuhs duhlda yihca ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs

(Lc. 21.1-4)

³⁸Ya loh nin cagaluu'yi Jesuhs rahbi Ñi'h:

—Gulgaca nasiin tin ayi gusagui'hi ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h tu, laasii riuu'sto' ra' ba rahcu ra' ba lahdxi nu'hla nin riuu' hasta yahnn ra' ba, nee xclaa'dzi ra' ba garaa bwiinn gucha'garwaa' naa ra' ba nez loh dxiaa', ³⁹nee rdxihyi ra' ba puur yagaxiyyi za'ca nin lasahca rzohba ra' ba la'n guido', nee cun hasta rahca za guelwahw, ⁴⁰neezaa rbwe'hellu'hu ra' ba yihdzi gunna'h viuhda ra', ya hohra chi gahca

xchih rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs tin guñah ra' ba zigazi bwiinn naza'ca duxa, per la'h ra' ba nalasa ru zuhnee Dxiohs la'h ra' ba.

Xcweenta tuhbi gunna'h viuhda nin gulahchi guhn loh Dxiohs

⁴¹Ya tuhbi bweelta zohba Jesuhs nez zuu ra' alcansía nin riuu' mweyi guelguhn, caywa'ha Ñi'h xa rula'h ra' bwiinn mweeyi la'n alcansía ra' chi, neezaa ziahan ra' bwiinn rricu riigala'ha za ziahan mweeyi, ⁴²ya hohra chi gahca badzihn tuhbi viuhda prohbi, bala'ha ba chiohpa mweyi ga'yu'hn la'n alcansía chi, ⁴³chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, gunna'h viuhda prohbi ca ziahan ru mweeyi bala'h ba loh snuhn ra' bwiinn nin bala'ha ra' mweeyi la'n alcansía ca, ⁴⁴pwihsi garaa ra' ba nin ria'hancha si rula'ha ra' ba, per gunna'h ca loh xquelprohbi ba, bala'ha ba garaa meewy'i'hn nin nahpa ba, hasta nin ñio'h xquehta ba.

Badi'hi Jesuhs rsohn cwih guido' roo'

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

13 Chin baria'h Jesuhs la'n guido' roo', chi'chi guñi' tuhbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ba:

—Mwehsu, ibwa'ha dxiah roo ra' ca nee bwa'ha yuu' rooza ra' ca!

²Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—¿Ta rwa'ha lu'h yuu' roo rii' nnah? Per zadzihn dxyih nin ayi dxia'hancha nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ra', garaa ra'n zibwih ra'n.

Sehn ra' nin gaca chin amwerla ñichiloh guidxyiyuh

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³Lwehgu zeenee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi dahan nin laa Olivo nin ria'han gahxu hasta zohba guido', ri'chi zohba Ñi'h, chin gunaabadxyi'dxyi ra' Pehdru cun Jacobo cun Jwahn neezaa Andrehs loh Jesuhs squii':

⁴—Gunnah loh nu, ¿cuuca gaca cohsa ra' ca, nee xa naa sehn ra' nin gaca chin amweer la'n gaca ra'?

⁵Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulgahca nasiin tin ayi chyuulla gusagui'hi la'h tu, ⁶laasii zi' ziahan ra' bwiinn nnaa ra' ba: “Na'h naan Crixtu”, ya zi'chi gusagui'hi ra' ba ziahan bwiinn.

⁷Chin dxiinn tu cayahca guehrru riidxiinn lasaa' ra' bwiinn o guelnadxyi'bi xteenn guehrru, ayi xi lligaaba guunn tu laasii zi'chi nahpa gaca, per nagahdxi gadzihn dxyih nin ñichiloh guidxyiyuh.

⁸Tuhbi lahdxyi bwiinn guca'nee la'h stuhbi lahdxyi bwiinn, neezaa paaldaa ra' gubieerna chindxinee la'h spaaldaa ra' ba, nee gaca lluh roo' ra' ziahan lahta, nee chuu za gubihn ziahan lahta, per galoh gaca garaa ra' cohsa ra' rii' gue'du so'baloh zi guelza'cazii ni'chi.

⁹Gulgaca nasiin laasii zina'zu ra' ba la'h tu neezaa zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' guxchisi, nee guca'yahga ra' ba la'h tu la'n xquido' bi'tu'hn ra' ba, cun zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' gobernador ra' cun loh ra' rrehyi ra' tin gaca guñi' tu xchi'dxyi'hn loh ra' ba. ¹⁰Galoh nin nagahdxi gaduhbi guidxyiyuh,

nahpa guidi'chi xchi'dxyi Dxiohs loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, ¹¹nee ayi xi lligaaba guunn tu xa guĩni' tu loh ra' ba chin guina'zu ra' ba la'h tu, chin guti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' nin rnabwa'. Gulguĩni' loh ra' ba nin guluu'yi Dxiohs la'n lasto' tu guĩni' tu, laasii ayi la'h dxi'h tu nin guĩni' sino que Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto' tu gacanee la'h tu. ¹²Ndxi'hw ra' zuti'dxi ra' ba bwihtsi ra' ba loh guelguhchi, cun nee daada ra' cun llii'n ra' ba ya llii'n ra' ba zuca'nee ra' bi la'h ra' ba, tin guti'dxi ra' bi la'h ra' ba loh guelguhchi, ¹³ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee ra' ba la'h tu laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, per bwiinn nin ayi cwe'hesto' ñi'h xchi'dxyi'hn bwiinn chi ta'h loh duhlda tin guziaa ba dxibaa'.

¹⁴'Ya chin gwa'ha tu nin naa guelrdxyi'chinee loh Dxiohs, nin naa guelruñichiloh loh Dxiohs ziga baze'ta guehtu profeta Daniel; chin gwa'ha tu zuu ni'chi nez ayi ruhnn tucabri suu'hun, ni'chi bwiinn ra' nin rii guihdxyi Judea nahpa gullu'n ra' ba para loh dahan, ¹⁵ya bwiinn nin caa yihca yihdzi ñi'h ayi dxieeta ra' ba chegale'he ra' ba xixteenn ra' ba la'n yihdzi ra' ba, ¹⁶ya bwiinn ra' nin rii ra' la loh dahan ayi ru guibia'garii ra' ba chegalli'hi ra' ba xahba ra' ba. ¹⁷iProhbi la'h ra' gunna'h nin nu'a llii'n ra' la'n dxyih ra' chi o gunna'h ra' nin ca'ha bado'! ¹⁸Gulguinaaba loh Dxiohs ayi gaca cohsa ra' rii' loh bwe'hw nin rahca nahlda, ¹⁹laasii guelrza'cazii nin chuu loh guidxyiyuh la'n dxyih ra' chi gacan

guelrza'cazii roo ru loh xichi'zi stuhbi guelrza'cazii nin guhca cun nin cayahca dez chin gulahchixchih Dxiohs guidxyiyuh, nee ayi guibia'garii stuhbi guelrza'cazii ziga ni'chi, ²⁰nee sidela la'h Dxiohs ayi guchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih ra' chi, ayi chy ta'h tiil'; per zuchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih chi laasii nadzii'hi Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin bibwi'hi ra' la gaca ra' xpwiinn Ñi'h.

²¹'Nee chin gadzihn dxyih ra' chi, sidela chyuulla nnaa loh tu: "iBwa'ha, la'h Crixtu zuu rii!", o "iBwa'ha, ri'chi la'h ba zuu!", ayi chechiisto' tu bwiinn nin nnah zi'chi, ²²laasii bwiinn ra' nin rñi' si, nnah naa ra' ba Crixtu nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ya zuhnn ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra' tin zi'chi gusagui'hi ra' ba la'h ra' bwiinn, nee sidela ñahca pwehda hasta nee bwiinn ra' nin gulii Dxiohs guiclaa'dzi ra' ba gusagui'hi ra' ba. ²³Ni'chin nin gulgaca nasiin. Loh garaa ra' cohsa ra' rii' la'n guĩni'neen la'h tu.

Jesuhs guĩni' xa gaca dxyih nin gabia'garii Ñi'h loh guidxyiyuh

(Mt. 24.29-35, 42.44; Lc. 21.25-36)

²⁴Rahbi za Ñi'h:

—Per chin cha'loh ra' dxyih xteenn guelrza'cazii chi, zacahyi loh gubihdxyi neezaa bwe'hw ayi gudi'hi ru bia'ñih, ²⁵neezaa dxih nin nuu llaa'ndxibaa' dxiaaba ra'n hasta nee cohsa ra' nin rbahchi xnehza dxih nin nuu llaa'ndxibaa' guĩni'bi, ²⁶ya chi'chi gwa'ha ra' bwiinn gadzihna'hn ziga bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs,

dxie'ldahn la'n xcahyi cun gaduhbi guelrnabwa' cun lla'ñih, ²⁷ya guixe'hla ra'n xaanjla'hn gaduhbitii' loh guidxyiyuh cun gaduhbitii' dxibaa' tin gutiaa'ha ra' ba la'h ra' bwiinn nin gulii Dxiohs.

²⁸'Gulguia'ha loh tuhbi yahga ñiigu; chin gwa'ha tu la'ra' yahga cabwe'he bwii'ni'hn, la'hgahca tu rahcabwa' tu lwehgu radzihn bwe'hw nin dxiaaba ñihsadxiah, ²⁹zi'chi gahca za chin gwa'ha tu la'ra' cohsa ra' rii' cayahca, la'h gahca tu gacabwa' tu lwehgu gahca guibia'gariin tin guinabwa'n. ³⁰Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa cohsa ra' rii' gacan galoh gachi ra' bwiinn nin rii nabahan ra' la'n dxyih ra' rii'. ³¹Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñichiloh ra'n per xchi'dxyi'hn ayi ñichiloh ra'n, ³²per dxyih cun hohra nin gaca cohsa ra' chi ayi chyu gaann; nin xaanjla ra' Dxiohs ayi gaann ra', cun na'h nin naan Llii'n Dxiohs ayi ga'nnahn xohra gaca cohsa ra' chi, sino que yu'bi Xtaadasihn naann xohra gacan, ³³ni'chin nin gulgaca nasiin laasii ayi chyu gaann xohra gadzihn dxyih ra' chi. ³⁴Gacan ziga tuhbi ndxi'hw nin rusia'han yihdzi ñi'h, bachi'h zee ba zihtu roo', ya rusia'hannee ba garaatii' la'h xmoosa ba, cada tuhbigah ra' ba cun dzi'n nin nahpa guunn ra' ba, ya rahbi ba loh mooza nin rahpa rwaa' lee' guhlda'tsi ba. ³⁵Zi'chi za gulcwihsiin laasii la'h tu naa tu ziga la'h ra' ba nin ayi gaann tu cuuca guibia'garii xballwa'n tu; ayi gaann tu gu gudxyih gabia'garii ba o garoolda gue'la, o gucahyi, o rsiiyido', ³⁶tin ayi darpwenta

guibia'garii ba nee na'llgahsi si tu. ³⁷Nin rñi'n loh tu cañi'n loh garaatii' tu; igulcwih nasiin para hohra chi!

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guina'zu ra' ba la'h Jesuhs

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

14 Ria'dxyi schiohpa dxyih para lañih paascu chin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levaduhra, ya bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi Moisehs, cadxi'hyi ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs pur guelrusagui'hi nin xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba, ²pwihsi nuhn ra' ba rahbi:
—Ayi chyu chiinn la'h Jesuhs dxyih lañih tin ayi chasa ra' bwiinn guihdxyi chindxyinee ra' ba la'h nu'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi nahxi yihca Jesuhs

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³Chin nuu Jesuhs tuhbi guihdxyi nin laa Betania, gwah Ñi'h yihdzi Simohn nin guhchyi guii'dxiu tihxi ñi'h; ri'chi zohba Jesuhs hasta zuu mweella chin badzihn tuhbi gunna'h nin gwanee tuhbi mwehdxu bi'tu'hn nsehchi nahxi nin lasahcaduxa mweeyi ziahan, seguihdu gutaa'ha bi yahnn mwehdxu chi, chi'chi guda'bi bi nsehchi chi yihca Jesuhs, ⁴ya bidxyi'chi nuhn ra' nin rii ri'chi, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xixnaa calli'n nsehchi nahxi ca? ⁵Ñahca ñidoo'hon mas chohnna gaywa'h denariu, tin ñahcane'e'hen la'h ra' bwiinn prohbi.

Ya ni'chin cañiyah ra' ba la'h gunna'h chi, ⁶ya rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgasaa'n bi; ¿xixnaa cayuhnn tu llahn la'h bi? Naa bwen nin bwi'hnn bi, ⁷pwihsi bwiinn prohbi zwa'ha tu loh ra' ba gaduhbi nin guibahan dxi'h tu nee zahca gacanee tu la'h ra' ba chin xclaa'dzi chi'h zi tu; per na'h ayi gaduhbi nin guibahan tu gwa'ha tu na'h o chuuneen la'h tu. ⁸Gunna'h rii' bwen gahca bwi'hnn bi cun nin guhca bwi'hnn bi: guda'bigah bi nsehchi nahxi na'h, tin chee xcwee'rupuhn la'n ba'. ⁹Guchiin nin rñi'n loh tu, ca chi'zi lahta xteenn guidxyiyuh hasta gadzihn xchi'dxyi Dxiohs ziñi' ra' za ba xcweenta nin bwi'hnn gunna'h rii' pur na'h, tin dxiagannasto' tu la'h bi.

Judas batoo' la'h Jesuhs

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰Pwihsi seguihdu guca'ha Judas Iscariote, nin naa tuhbi xpwiinn Jesuhs loh gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h, gwaguihtsi ba loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza tin dxiuu'n ntriehgu Judas la'h Jesuhs loh ra' ba, ¹¹ya chin bihn ra' ba zi'chi guunn Judas biahxi ra' ba, ni'chin guhdzi ra' ba gudi'hi ra' ba nuhn mweeyi la'h Judas sidela guunn ban, chi'chi guza'loh gudxi'hyi Judas xa guunn ba para dxiu'n ba ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' ba.

Lulchima nin gadahwxchihnee

Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23;

Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

¹²Ya mwer dxyih lañih chin rahw ra' bwiinn Israel pahñ nin ayi

rahcacha'yi cun levaduhra, chin rdxiinn ra' ba lli'hyi nin gahw ra' ba xchih paascu, pur nin riaganna sto' ra' ba dxyih chi nin bare'h ra' ba loh guihdxyi Egiptu, chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw xteenn xchih paascu rii'?

¹³Chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpa xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulcheh lahda guihdxyi. Ri'chi zadxa'ga tu tuhbi bwiinn nin nu'a tuhbi rii' ñihsa; chena'hla tu la'h ba, ¹⁴ya hasta dxiu'garii ba gulguiñi' loh nin naa yihdzi ñi'h ri'chi: “Nnaa mweesu: ¿Canehza ria'han cwaartu hasta gahwchihnee ba xpwiinn ba xchih paascu rii'?” ¹⁵Ya la'h bwiinn chi lwehgu si guluu'yi ba hasta naa cwaartu roo' nin nuu guiyá' la'n naa listu la. Ri'chi gulguiguihn nin guida'wxchih nu'h.

¹⁶Chi'chi guna'zu nehza ra' xpwiinn Ñi'h tin zee ra' ba lahda guihdxyi chi, ya guyaa bare'caa garaatii' nin guhdzi Jesuhs, chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba xchih paascu ri'chi para garaa ra' ba cun la'h Ñi'h, ¹⁷ya chin guhca guxiin badzihnee Jesuhs la'h ra' snuhn ra' xpwiinn Ñi'h, ¹⁸ya loh riayahw ra' ba rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, tuhbi gahca tu ziga cayahwnee tu na'h rii' zutoo' na'h.

¹⁹Chi'chi guhca nalaasa sto' ra' xpwiinn Ñi'h, ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba tuhbigah ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:

—¿Ta na'han?

²⁰Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
 —Bwiinn chi naa tuhbi nin naa tu tsi'h bichiohpa xpwiinnahn, nin nuugagahdxyi xpahn ñi'h loh xplahduhn ziga gahca na'h.
²¹Guchii nahpa ziaa'hahn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, iper prohbi za la'h bwiinn nin gutoo' na'h! Mas cha'yi ayi ñaalaa ba loh guidxyiyuh rii'.

²²Ya loh gaduhbi nin riayahw ra' ba, guca'ha Jesuhs tuhbi pahn, tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, hohra chi gutaa'ha Ñi'hn gudxi'zi Ñi'hn loh ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
 —Gulguica'han, laasii dee nin naa ziga ti'xihn.

²³Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi cohpa vihnnu, ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi badi'hi Ñi'hn la'h ra' ba tin gudxi'zi loh lasaa' ra' ba vihnnu chi, ²⁴chi'chi rahbi Ñi'h:
 —Vihnnu rii' naa ziga rihn nin nuu'huhn, nin guilli'hihn chin chiinn ra' ba na'h xcweenta ziahan ra' bwiinn guidxyiyuh, ²⁵nee guchiin nin rñi'n loh tu, ayi ru guibia'garii guee'hehn vihnnu la'h tu, hasta que no guee'heñin stuhbi hasta rnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa'.

**Rahbi Jesuhs guiñi' Pehdru
 ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Ñi'h**

²⁶Ya chin guya'loh bi'lda ra' ba tuhbi himno, chi'chi gwah ra' ba tuhbi dahan nin laa Olivo, ²⁷ri'chi rahbi Jesuhs:

—Garaatii' tu gusaa'n tu na'h nnague'la, laasii rñi'n loh Xchihtsi Dxiohs: “Gusaa'n Ñi'h chiinn ra' ba la'h baxtohra, ya lli'hyi ra' zullu'n

ra' ma.” ²⁸Per chin gabahana'hn, galooruhn guzaa'ñiidxiuhn nez loh guihdxyi Galilea que la'h tu.

²⁹Chi'chi rahbi Pehdru:
 —Nicala garaa ra' ba gusaa'n ra' ba yi'h, per na'h ayi gusa'na'hn yi'h.

³⁰Chi'chi rahbi Jesuhs:
 —Guchiin nin rñi'n loh lu'h, nnah gue'la gahca antes nin guca'hyahn dxiidxinguhla chiohpa bweelta, ziñi' lu'h chohnna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.

³¹Chi'chi rahbi Pehdru:
 —Nicala gachi za nu'h, ayi gasa'na'hn yi'h.

Nee zi'chi gahca za rahbi ra' ru gallee xpwiinn Ñi'h.

**Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs loh
 Xtaada Dxiohs Ñi'h loh weerta nin
 laa Getsemanii**

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³²Ya chin badzihnnnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi lahta hasta laa Getsemanii, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulsohba rii' gaduhbi nin cwidxyi-guina'ba'hn loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' tin gacanee Ñi'h na'h.

³³Ya gwanee Ñi'h la'h Pehdru, Jacobo, cun Jwahn, ri'chi guhca nalasa duxa sto' Ñi'h, ³⁴chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—La'n lasto'n nuu tuhbi guelnalasa xteenn guelguhchi, guldxia'han si rii' ayi gasi tu.

³⁵Ya seguihdu gwah Jesuhs delanta ru, tin ri'chi baru'hn Ñi'h hasta loh yuh, tin gudihdxyi-gunaaba Ni'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h tin ñulda'h Xtaada Ñi'h la'h Ñi'h loh trabahjw duxa nin nahpa

tiidxi Ñi'h chi, ³⁶ya loh cabwihdxyi-canaaba Ñi'h rabhi Ñi'h:

—Paah, ¿tayi gaca gucha'h xigaaba lu'h tin guhlda'h lu'h na'h loh trabahjw duxa nin ti'dxi'hn? Per ayi gacan ziga naa xigaa'bahn sino que ziga naa xigaaba lu'h.

³⁷Ya seguihdu gwasu'nchii Ñi'h tin gwagua'ha Ñi'h cuun ra' xpwiin Ñi'h, ya chin badzihn Ñi'h nez rii ra' ba, bwa'ha Ñi'h la'h ra' ba na'xgahsi, chi'chi rabhi Ñi'h loh Pehdru:

—Simohn, ¿ta na'xgahsi lu'h? ¿Ta nin tuhbi hohra ayi bwi'hnn lu'h waanta ñiria'xca'lda lu'h? ³⁸Ayi gasiru tu, mas cha'yi gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs tin gacanea Ñi'h la'h tu tin ayi gusagui'hi bwiinndaaba la'h tu. Lasto' tu xclaa'dzi guunn tu xnehza per tihxi tu casi'naa'han.

³⁹Chi'chi biria'caa Ñi'h stuhbi nez rii ra' ba tin gudihdxyi-gunaaba la'ga'h Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h cun dxyi'dxyi gahca nin guñi' Ñi'h galoh, ⁴⁰ya chin gubia'garii Ñi'h stuhbi, la'h ra' ba na'xgahsi laasii nuu duxa baca'lda loh ra' ba, ya nin ayi gaann ra' ba xa ñusia'garii ra' ba dxyi'dxyi loh Ñi'h hohra chi, ⁴¹ya nin riohna bweelta rbia'garii Ñi'h chi'chi rabhi Ñi'h:

—¿Ta zezattii' na'xgahsi tu? Gulchestii tin la'h hohra biga'ha guina'zu bwiinn duhlda la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw. ⁴²Gulchestii tin gulcho'ho, laasii la'h nin guunn ntriehgu na'h ze'gadzihn.

Chin bina'zu Jesuhs

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³Ya gaduhbi nin cañi'gahca Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h,

badzihn Judas nin naa tuhbi gahca xpwiinn Ñi'h cun ziahan ra' bwiinn nin nu'a ra' spahda cun garrohta, zee ra' ba pur xchi'dxyi ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun pur xchi'dxyi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun pur xchi'dxyi ra' bwiinn guuhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel. ⁴⁴Ya Judas nin biu'n ntriehgu la'h Ñi'h rabhi loh ra' bwiinn duhlda chi nin naa tuhbi sehn gaca squii':

—Bwiinn nin gucha'ga rwaa'hahn, bwiinn chi naa la'h ba; guina'zu tu ba nee gulgahpa dzi'tsi la'h ba.

⁴⁵Pwihsi seguihdu gwabiiga Judas hasta zuu Jesuhs chi'chi rabhi ba loh Ñi'h:

—iChaan Mwehsu!

Chi'chi bacha'garwaa' ba loh Ñi'h, ⁴⁶ya lwehgu gwabiiga ra' ba tin guna'zu ra' ba la'h Ñi'h, ⁴⁷per tuhbi ndxi'hw nin zuu hasta zuu Jesuhs gule'he bi tuhbi spahda tin bachyuu'ga bi dxiahga xmooza bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza, ⁴⁸chi'chi rabhi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:

—¿Xixnaa rluu'yi nee xpahda cun garrohta nu'a tu ze' tu, tin guina'zu tu na'h ziga zi tuhbi guba'n?

⁴⁹¿Xixnaa chin balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h tu la'n guido' roo' garaa dxyih ayi guna'zu tu na'h? Per squii' gaca tin baria'caa ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs.

⁵⁰Ya chi'chi garaa ra' xpwiinn Ñi'h basaa'n la'h Ñi'h cun biahchi ra' ba, ⁵¹ya chin zeenee bwiinn duhlda ra' chi la'h Jesuhs neezaa tuhbi bi'nxtuhbi na'hla la'h Ñi'h du'bi bi tuhbi sahbna; guna'zu ra' ba la'h bi ⁵²per biria'tii' bi la'n

sahbna chi ya bwi'hnn bi gahn ballu'n bi ziaa lla'teh chi'h bi.

Gwanee ra' ba Jesuhs loh bixohza roo'

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³Ya seguihdu gwanee ra' ba la'h Ñi'h loh bixohza nin mahzi rnabwa', ri'chi badiaa'haza snuhn ra' bixohza nin nahpa balaahui'hn guelrnabwa' cun neezaa bwiinn guhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel, cun neezaa mweshu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, ⁵⁴ya Pehdru zihtu-zihtu na'hla ba hasta laa'yitiaa'ha xteenn yihdzi bixohza roo', zohba Pehdru dxa'ga ba loh ra' bwiinn nin rahpa ri'chi, tin cagabihdxyinee Pehdru la'h ra' ba. ⁵⁵La'h ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun garaa ra' bwiinn guhla ra' cun nin naa ra' guxchisi, cadxi'hyi xiilla tuhbi xquelchiah Jesuhs tin gachi Ñi'h, per ayi bidxeela ra' ban. ⁵⁶Nee ziahan ra' ba guñi' ra' ba puur dxyi'dxyi dxixi'hw pur la'h Ñi'h, per dxyi'dxyi nin guñi' ra' ba pur la'h Ñi'h ayi naa ra'n tuhbiloh sino que guriin-guriin, ⁵⁷per gwasu'nchii snuhn ra' ba tin baca'chiah ra' ba la'h Jesuhs, rahbi ra' ba:

⁵⁸—Garaa nu bihn nu guñi' ba: “Na'h gucwiin guido' rii' nin bwi'hnncha'yi ra' bwiinn, ya chin dxiohna dxyih, guunncha'yi'hn stuhbin nin ayi gaca cha'yi cun naa ra' bwiinn.”

⁵⁹Per nicala squii' rahbi ra' ba per guriin-guriin guhca xchi'dxyi cada tuhbigah ra' ba, ⁶⁰ya chi'chi gwasu'nchii bixohza

roo' nin rnabwa' galaayi ra' tin gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs squii':

—¿Tayi chixtee' lu'h? ¿Xi dee nugaca'chiah ra' ba yi'h?

⁶¹Per la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h, chi'chi gunaabadxyi'dxyi ba stuhbi loh Ñi'h:

—¿Ta yi'h naa lu'h Crixtu, Llii'n Dxiohs nin nabahan dzi'tsi?

⁶²Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'han, ya la'h tu zwa'ha tu Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw soobaa Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs nin rnabwa'tii', nee zwa'ha za tu guibia'gariin la'n xcahyi llaa'ndxibaa'.

⁶³Ya chi'chi guca'ha bixohza nin rnabwa' chi gudxi'llu ba lahdxi nin nahcu ba, ziga tuhbi sehn cañi'yah Jesuhs la'h Dxiohs, ni'chin rahbi ba:

—iAyi xi xchi'hn ru nu'h dxihnn nu'h! ⁶⁴La'htu bihn la xa guñi'yah ba la'h Dxiohs. Nnahaxchi'h, ¿xi nnaa tu pur ni'ca?

Ya garaa ra' ba gunaaba ra' ba gachi Ñi'h. ⁶⁵Ya nuu ra' ba bachah xihin ra' ba loh Ñi'h cun neezaa basie'w ra' ba loh Ñi'h chi'chi guya'zi ra' ba loh Ñi'h, ya rahbi ra' ba:

—iGuhcabwa' chyüin nin guya'zi loh lu'h!

Ya seguihdu gudahpa ra' guixa'ga ra' loh Ñi'h.

Guñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii ba la'h Jesuhs

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Ya loh zohba Pehdru laa'yitiaa'ha la'n gueeta chi, gudii'dxi tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi,

⁶⁷chi'chi bwa'ha bi la'h Pehdru zohba ba gabihdxyi za ba cwee' dxih nin rii ri'chi, ni'chin rahbi bi loh Pehdru:

—Nee yi'h guyuu'nee lu'h la'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.

⁶⁸Chi'chi rahbi Pehdru:

—iAyi nu'nbwa'n ba, nee nin ayiza rahcabwa'n xini'ca nin cañi' lu'h!

Lwehgu gwasuu ba nez hasta riuu'tii' ra' ba, ya hohra chi baca'hyahnn tuhbi dxiidxinguhla.

⁶⁹Ya chin bwa'ha gunna'h chi la'h Pehdru stuhbi, rahbi bi loh ra' nin rii ri'chi:

—iGulguia'ha! iBwiinn ca naa tuhbi xpwiinn Jesuhs!

⁷⁰Per basagui'hi la'ga'h Pehdru stuhbi, ya mas balaacui'hn rahca rahbi ra' nin rii ri'chi loh Pehdru:

—iGuchii pa'can! iNee lu'h naa lu'h tuhbi xpwiinn Jesuhs, laasii naa lu'h tuhbi bwiinn Galilea!

⁷¹Chi'chi guzo'baloh guñi' chihpa Pehdru rahbi bi:

—iAyi nu'nbwa'tii'hihn la'h ndxi'hw ca nin ayi ga'nnahn xiñin nin riiñi' tu loon!

⁷²Ya hohra chi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla nin raroopa bweelta, ya hohra chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs loh bi: “Galoh nin guca'hyahnn dxiidxinguhla chiohpa bweelta, ya ziñi' lu'h nin rioonna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.” Ya chi'chi bwi'hnn bi lligaaba xcweenta ra' dxyi'dxyi ra' rii chi'chi guzo'baloh cayu'n bi nalasa duxa.

Jesuhs delanta loh xquelrnabwa' Pilahtu

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28.38)

15 Ya chin barah gue'la, chi'chi badiaa'ha bixohza

nin r nabwa' la'h garaa ra' bixohza cun bwiinnguuhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, cun garaa ra' guixa'ga xteenn guido'; ya guluhlla si juunta chi chi'chi guna'zu ra' ba la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi biu'n ntriehgu ra' ba la'h Ñi'h loh Pilahtu, ²chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h rahbi ba: —¿Ta yi'h naa lu'h xrehyi ra' bwiinn Israel?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:

—Zi'chi; yi'h gahca guñi' lu'hn.

³Ya la'h ra' bixohza nin r nabwa' la'h ra' bixohza baca'chiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h ziahan cohsa ra', ⁴chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h stuhbi rahbi ba:

—¿Tayi guñi' lu'h? iBwa'ha ziahan cohsa ra' nin cagaca'chiah ra' ba yi'h!

⁵Per cun ayi guñi'tii' Jesuhs, tin mahzi ru badxyigaa' Pilahtu pur xcweenta Ñi'h.

Gunaaba ra' ba baca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhi

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶Ya ziga garaa yihza nin rahca lañih paascu, ruta'h Pilahtu tuhbi bwiinn nin ñie'w, ya ruta'h ba cuun chi'h zi nin rnaaba ra' bwiinn rla'h. ⁷Ya la'n dxyih ra' chi ñie'w tuhbi ndxi'hw nin laa Barrabahs, pur gudxiinn ba nuhn ra' bwiinn cun garaa nin naa xpwiinn ba ñie'wnee ba laasii gudxiindxinee ra' ba la'h gubieerna César, ⁸ya chin badiaa'ha ra' bwiinn ri'chi chi'chi gunaaba ra' ba loh Pilahtu, tin guunn ba ziga naa xcostumbre ba gazohba yihza,

ruta'h ba tuhbi ra' bwiinn nin ñie'w, ⁹chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' bwiinn chi:

—¿Ta xclaa'dzi tu guta'hn la'h xrrehyi ra' bwiinn Israel ra'?

¹⁰Squii' guñi' Pilahtu laasii guhcabwa' ba bati'dxi bixohza ra' nin rnabwa' la'h Ñi'h loh ba laasii cadxyi'chinee ra' ba la'h Ñi'h xixnaa riana'hla ziahan bwiinn la'h Ñi'h, ¹¹per bixohza ra' chi, bachi'hyi ra' ba la'h ra' bwiinn tin gunaaba ra' ba gula'h Barrabahs xlawaa'ha Jesuhs, ¹²chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:

—¿Cuun xchi'h nin xclaa'dzi tu gu'nnaahn cun nin rñi' tu rrehyi ra' bwiinn Israel?

¹³Ya chi'chi guñi' ra' ba jweersi roo' rahbi ra' ba:

—iBaca'h ba loh cruhsi!

¹⁴Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:

—¿Per xi mahla cayuhnn ba?

Per la'h ra' ba cun mahzi ru jweersi roo' rahbi ra' ba stuhbi:

—iBaca'h ba loh cruhsi!

¹⁵Ya la'h Pilahtu, coma ayi xclaa'dzi ba dxia'han mahla ba loh ra' bwiinn, ya bata'h ba la'h Barrabahs; ya gunabwa' ba guca'yahga Jesuhs cun cwaarta, chi'chi biu'n ba ntriehgu la'h Ñi'h, tin baca'h ra' xsuldahdu ba la'h Ñi'h loh cruhsi, ¹⁶ya gwanee ra' suldahdu la'h Jesuhs laa'yitiaa'ha xteenn palahsiu, ri'chi badiaa'ha ra' gaduhbi batayohn suldahdu, ¹⁷chi'chi bagahcu ra' ba la'h Ñi'h tuhbi lahdxi murahdu, ya yihca Ñi'h guluu' ra' ba tuhbi curohna guihchii, ¹⁸chi'chi guzo'baloh cabwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:

—iPara tu'pazi guibahan xrehyi bwiinn Israel ra'!

¹⁹Chi'chi guzo'baloh riigachiehlda ra' ba tuhbi ñihta yihca Ñi'h, cun bachahnxihin ra' za ba loh Ñi'h, chi'chi riigazu'nllihbi ra' ba nez loh Ñi'h, tin bwi'hnn ra' ba ziga zi nin cayaann la'h Ñi'h, ²⁰ya chin guya'loh basa'cazii ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi babwe'he ra' ba lahdxi murahdu chi tihxi Ñi'h, chi'chi gubia'garii bagahcu ra' ba nin naa xahba Ñi'h, ya lwehgu zeenee ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhsi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhsi

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹Chi'chi badxi'loh ra' ba la'h tuhbi bwiinn guihdxyi Cirene nin laa Simohn xtaada Alejandru cun Rufu, gue'du zie' ba gwah ba dahan, ya loh bachi'hloh ra' ba la'h ba ri'chi, bwi'hnn ra' ba jweersi la'h ba tin bi'a ba xcruhzi Jesuhs, ²²chi'chi zeenee ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahta hasta laa Gólgota (nin zee loh xchi'dxyi ra' ba yihca bwiinn guuchi), ²³neezaa badi'hi ra' ba vihnnu nin nuchi mihrra ñee' Ñi'h, per ayi gwaa' Ñi'hn. ²⁴Ya lwehgu baca'h ra' ba Ñi'h loh cruhsi, ya suldahdu ra', gudzihta ra' ba baraja, tin zi'chi guyuu' nin guca'ha biga'zi xahba xahba Jesuhs.

²⁵Xcaga' rsiyi hohra nin baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhsi, ²⁶ya dxyi'dxyi nin caa yihca xcruhzi Ñi'h caa'han xi pur guhchi Ñi'h rñi'n squii': "Dee naa xrrehyi ra' bwiinn Israel." ²⁷Neezaa chiohpa ra' bwiinn guba'n gucah ra' loh cruhsi cwe' xcruhzi Jesuhs; tuhbi ba lahdxi dherehchu Ñi'h, stuhbi ba xlahdu

rrabwehsa Ñi'h. ²⁸Squii' guzohba xchi'dxyi Dxiohs hasta rahbi: "Loh ra' bwiinn mahla zuti'dxi ra' ba la'h ba." ²⁹Ya nin gudii'dxi ra' ri'chi guñi' tohnta ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—iBwehnu yi'h! ¿Tayi nnaa dxi'h lu'h gucwih lu'h guido' ya chohnna si dxyih nnaa lu'h guunn lu'h stuhbin? ³⁰iYannah balda'h yi'h gahca tin biehta loh cruhi ca!

³¹Zi'chi gahca za bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi ya rahbi ra' ba:

—Balda'h ba paaldaa ra' bwiinn, per nnah ayi nuu guhlda'h gahca ba la'h ba. ³²Dxiehta ba loh cruhi ca ziga naa ba Crixtu nin dxule'za nu'h, nee ziga naa za ba rrehyi loh ra' bwiinn Israel tin guidia'ha loh nu'h ya zi'chi chechiisto' nu'h la'h ba.

Neezaa tuhbi ra' nin caa loh stuhbi cruhi tuhbi cwee' lahdu xcruhzi Ñi'h guñi' tohnta loh Ñi'h.

Guhchi Jesuhs

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³Ya chin guhca ziga chi'h laa'yidxyih hohra chi bi' tuhbi gue'la gaduhbitii' guidxyiyuh hasta xcachohnna gudxyih bia'ñih, ³⁴ya hohra chi gahca guñi' Jesuhs jweersi roo' rahbi Ñi'h:

—iEloi, Eloi!, ¿lama sabactani? — Squii' rñi' dxyi'dxyi ra' rii': iXtaada Dxiohsa'hn, Xtaada Dxiohsa'hn!, ¿xixnaa basaa'n lu'h na'h?

³⁵Ya nuu ra' nin rii' ri'chi bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h ya rahbi ra' ba:

—iGulgaca'dxiahga! iCabwihdxyi ba la'h Elías!

³⁶Ya chi'chi ballu'n tuhbi ra' ba tin bagahdxyi ra' ba tuhbi esponja loh vihnnu naltaa, ya cun yihca tuhbi ñihta baca'h ra' ban rwaa' Ñi'h, ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:

—Gulgasaan, guidia'ha ra' nu'h ta zi' Elías dxie'gateeta la'h ba loh cruhi.

³⁷Per hohra chi gahca guidihdxyidxiah Ñi'h jweersi roo' ya lwehgu si guhchi Ñi'h, ³⁸ya lahdxi na'lida nin za'bi la'n guido' roo' biga'llun desde guiya' hasta la'n gueeta, guhcan chiohpa taa'ha. ³⁹Ya chin bwa'ha capitahn romanu nin rnabwa' nin zuu gahxu hasta caa Jesuhs loh cruhi xa guhchi Ñi'h, chi'chi rahbi ba:

—Guchii bwiinn ca, naa ba Llii'n Dxiohs.

⁴⁰Neezaa guyuu' paaldaa ra' gunna'h nin gurih zihtu; loh ra' ba dxa'ga María Magdalena cun María xmaah Jacobo nin bi'ti'hn cun Joseh cun Salomeh. ⁴¹Gunna'h ra' rii' naa nin gwana'hla la'h Jesuhs nee bwi'hnn za ra' ba cumpañu la'h Ñi'h chin guyuu' Ñi'h nez guihdxyi Galilea, nee ri'chi rii' za ziahan ru gunna'h ra' nin gwana'hla la'h Ñi'h hasta guihdxyi Jerusalehn.

Chin biga'tsi Jesuhs

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴²Chin gurih gue'la, neezaa guhca dxyih chi bispra xteenn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, ⁴³ni'chin bi' Joseh tuhbi bwiinn guihdxyi Arimatea, Joseh rii' naa tuhbi nin dxa'ga loh ra' nin rnabwa' la'n guido' roo' xteenn ra'

bwiinn Israel, cabweeza ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs. Ni'chin nin bazuhchihpa sto' ba tin gwah ba loh Pilahtu, tin gwaganaaba ba si'guehlda Pilahtu tin batehta Joseh bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi. ⁴⁴Badxyigaa' duxa loh Pilahtu chin bihn ba la'h Ñi'h guhchi, chi'chi gudihdxyi ba capitahn nin cayahpa la'h Ñi'h, tin gunaabadxyi'dxyi Pilahtu gu guchii guhchi Ñi'h, ⁴⁵ya chin barah bati'dxi cweenta capitahn chi, chi'chi guzi'guehlda Pilahtu tin bagate'ta Joseh bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi, ⁴⁶ya guzi' Joseh tuhbi lahdxi sahnba batu'bi ban bwe'ltihxi Ñi'h chin batehta ba Ñi'h loh cruhzi, chi'chi baca'tsi ba bwe'ltihxi Ñi'h la'n tuhbi ba' dxiah, ya lwehgu bata'w ba rwaa' ba' dxiah chi cun tuhbi dxiah roo', ⁴⁷ya la'h María Magdalena cun María xmaah Joseh bwa'ha ra' ba ca biga'tsi bwe'ltihxi Jesuhs.

Jesuhs babahn loh guelguhchi

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

16 Chin gudii'dxi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, chi'chi guzi' ra' María Magdalena cun María xmaah Jacobo, cun Salomeh nsehchi nahxi ra', tin cheeta'bi ra' ban bwe'ltihxi Jesuhs, ²ya mwer dxyih xteenn xmahn chi, gwah ra' gunna'h chi rwaa' ba' hasta biga'tsi bwe'ltihxi Ñi'h, nee rsiiyigah gwah ra' ba hohra pa'h nin zohbatahn gubihdxyi, ³ya zeeñi' loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Chyu ni'ca cooba dxiah roo' chi rwaa' ba'?

⁴Per chin bwa'ha ra' ba rwaa' ba', la'h dxiah roo' nin bie'w rwaa'

ba' chi la'n bido'ba la, ⁵per chin zeeyuu'tii ra' ba rwaa' ba' chi bwa'ha ra' ba zohba tuhbi ndxi'hw lahdu derechu xteenn la'n ba' chi, nahcu ba tuhbi lahdxi nin rca'bacha'h, ya la'h ra' gunna'h chi bidxyihbi duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba loh ndxi'hw chi, ⁶per lwehgu guñi' ndxi'hw chi rahbi ba:

—Ayi guidxyihbi tu, la'n naann la cagadxi'hyi tu la'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret nin gucah loh cruhzi. Ayi Ñi'h rii', la'h Ñi'h babahn. Gulguia'ha hasta badzii'ba tu bwe'ltihxi Ñi'h. ⁷Ni'chin nnah guldxiaa tin gulgahbi loh ra' xpwiinn Ñi'h cun loh Pehdru: “Galoh Ñi'h chee ñiidxiuu Ñi'h para guihdxyi Galilea que la'h tu; ya ri'chi zwa'ha tu Ñi'h ziga pa'h gunah Ñi'h.”

⁸Chi'chi baria'tii' ra' gunna'h chi la'n ba' cun rdxxyihbi duxa ra' ba, ayi xi guhdzi ra' ba loh nin tuhbi bwiinn.

Jesuhs baluu'yiloh loh María Magdalena

(Jn. 20.11-18)

⁹Chin babahan Jesuhs loh guelguhchi tuhbi rsiiyido' mwer dxyih xteenn xmahn, baluu'yiloh Jesuhs mwer galoh loh María Magdalena nin babwe'he Jesuhs gahdzi bwiinn dxaaba sto' ñi'h. ¹⁰La'h ba gwaguihtsi ba loh bwiinn ra' nin guca'nzahnee Jesuhs, gaduhbi nuu nalasa sto' ra' ba, cun riyyu'n ra' ba pur la'h Ñi'h. ¹¹Ya chin bihn ra' bwiinn chi nabahan Jesuhs nee bihn ra' za ba bwa'ha María Magdalena la'h Ñi'h, ayi gwachiisto' ra' ba.

**Jesuhs baluu'yiloh loh ra' chiohpa
xpwiinn Ñi'h**

(Lc. 24.13-35)

¹²Gudii'dxi si dee' chin baluu'yiloh la'ga'h Jesuhs loh ra' chiohpa xpwiinn Ñi'h stuhbi foorma la'ga'h, loh nin zeezah ra' ba loh neziuh para loh dahan, ¹³ya lwehgu gahca gwaguihsti ra' ba loh ra' snuhn lasaa' ra' ba, per nin la'h za ra' ba ayi gwachiisto' ra' ba.

**Jesuhs baluu'yiloh loh ra' gadzi'h
bituhbi ra' xpwiinn Ñi'h**

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴Ya pur lulchima baluu'yiloh Jesuhs loh ra' gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Ñi'h gaduhbi nin zohba ra' ba loh mwella, chi'chi gudxihndxi Jesuhs la'h ra' ba, laasii naa ra' ba bwiinn nahda duxa ayi gwachiisto' ra' ba la'h ra' bwiinn nin bwa'ha la'h Ñi'h nabahan Ñi'h, ¹⁵chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulcheh gaduhbitii' loh guidxyiyuh, tin gulcheh galuu'yi xchi'dxyi Dxiohs nin guhlda'h la'h ra' bwiinn loh duhlda. ¹⁶Ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' nee chioobaañihsa za ra' ba bwiinn

chi zila'h loh duhlda, ya bwiinn nin ayi chechiisto' ra' ñi'h bwiinn ra' chi ziñihchi loh duhlda, ¹⁷ya sehn ra' rii' guunn ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h: Ya cun laan zahca gabwe'he tu bwiinnndaaba ra' sto' ra' bwiinn, nee guiñi' za tu stuhbi dxyi'zah cuubi nin ayi rahcatii' tu, ¹⁸zi'chiza sidela guina'zu tu bwe'lda ñala'dzi ra', ayi xi guunnee ma la'h tu, ya sidela guee tu xiilla cohsa nin rdxiiinn la'h bwiinn, ayi za xi guunnee'hen la'h tu; nee neezaa zahca gudzii'ba naa tu yihca ra' bwiinn dxyihdxyi tin dxiaca ra' ba.

Jesuhs bacah Ilaa'n dxibaa'

(Lc. 24.50-53)

¹⁹Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h lwehgu ziaagacah Ñi'h para Ilaa'n dxibaa' tin guzohba Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs, ²⁰ya seguihdu bidi'chi ra' ba tin zee galuu'yi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ziahan lahta, ya neezaa guhcanee Ñi'h la'h ra' ba tin bwi'hnn ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra'.

Pwihsi guya'loh dxyi'dxyi ra' nin bacah San Marcu pur Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.